
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

TOPLU ÇALMANIN BİREYLERİN VİYOLONSEL EĞİTİMİ VE SOSYAL GELİŞİMİNE KATKILARINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ (VİYOLONSEL TOPLULUKLARI ÖRNEĞİ)

Adil Can SÜREN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EKİM, 2025

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 12 (on iki) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Adil Can

Soyadı : SÜREN

Bölümü : Müzik Eğitimi

İmza :

Teslim Tarihi : 13/10/2025

TEZİN

Türkçe Adı : Toplu Çalmanın Bireylerin Viyolonsel Eğitimi ve Sosyal Gelişimine Katkılarına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri (Viyolonsel Toplulukları Örneği)

İngilizce Adı : Student And Teacher Opinions On The Contribution Of Ensemble Playing To The Cello Education And Social Development Of Individuals (Example of Cello Ensembles)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazarın Adı Soyadı: Adil Can SÜREN

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Adil Can Süren tarafından hazırlanan "Toplu Çalmanın Bireylerin Viyolonsel Eğitimi ve Sosyal Gelişimine Katkılarına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri (Viyolonsel Toplulukları Örneği)" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi……

Başkan: Doç. Dr. Ömer Bilgehan SONSEL

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi……

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Kaan YÜKSEL

Sahne Sanatları Bölümü, Başkent Üniversitesi……

Tez Savunma Tarihi: 16/09/2025

Bu tezin Güzel Sanatalar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Osman ÇİMEN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü…….....…….

TEŞEKKÜR

Lisans ve yüksek lisans süreci boyunca desteğini hiç esirgemeyen, her zaman yanımda olup gelişmeme büyük katkı sağlayan, bilgi ve tecrübelerinden sonuna kadar faydalandığım canım öğretmenim, danışmanım sayın Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN'a, sonsuz bilgisi ve öğretmenlik aşkını bize hayatının her anında yansıtan, çalışma disiplinini bizlere en mesleki düzeyde gösteren ve kendisiyle çalışma fırsatı bulabildiğim için çok şanslı hissettiğim, aramızdan 8 Nisan 2024 tarihinde ayrılan kıymetli hocamız Şinasi ÇİLDEN'e, hayatımın her anında her zaman her koşulda hiçbir karşılık beklemeden maddi ve manevi bütün desteği veren canım annem Cennet SÜREN ve babam Metin SÜREN'e, tez savunma jürisinde yer alarak değerli görüşlerini paylaşan ve katkıda bulunan kıymetli hocalarım Doç. Dr. Ömer Bilgehan SONSEL ve Dr. Öğretim Üyesi Kaan YÜKSEL'e, tez yazım sürecinde desteklerini esirgemeyen Fulya Elif ALP, Burak TÜNAYDIN, Ayberk KİRATLI, Duygu DOĞAN, Nevzat DUMAN'a ve hayatımın her anında hep yanımda olan Elif ÖZSOY'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

TOPLU ÇALMANIN BİREYLERİN VİYOLONSEL EĞİTİMİ VE SOSYAL GELİŞİMİNE KATKILARINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ (VİYOLONSEL TOPLULUKLARI ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Tezi

Adil Can SÜREN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ekim, 2025

ÖZ

Bu araştırma, özengen ve mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin ders dışı yaptıkları toplu çalgı çalışmalarının bireysel çalgı derslerine olan katkısını saptamaya yönelik betimsel bir durum çalışmasıdır. Bu çalışmada, keşfedici korelasyonel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ders dışı çalgı topluluklarında viyolonsel (çello) çalan lisans ve lisansüstü öğrencileri, bu topluluklarda görev alan öğretim elemanları, bu topluluklarda çalan özengen çalgı eğitimi alan kişiler oluşturmaktadır. Katılımcılara Google Forms aracılığı ile araştırma soruları sorulmuştur. Sorular katılımcıların toplu çalgı çalışmasının bireysel çalgı derslerine olan etkisini ölçmeye yöneliktir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, toplu çalgı çalışmalarına katılan öğrencilerin, bireysel çalgı derslerinde kendilerini teknik ve motivasyonel açıdan daha iyi hissettikleri ve pozitif anlamda büyük fark hissettikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca, toplu çalgı ortamında edinilen dinleme ve uyum becerilerinin bireysel çalgı performansına doğrudan yansıdığı görülmüştür. Topluluklarda

görev alan öğretmenler de bu toplulukların, öğrencilerin bireysel çalgılarında teknik gelişimlerini pekiştirdiği ve sosyal becerilerine katkı sağladığını ifade etmiştir. Çalışma bulguları, özellikle ritmik doğruluk, entonasyon ve özgüven gelişimi gibi alanlarda topluluk deneyiminin belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Çello topluluğunda çalma deneyimini "gurur, birlik, güven, huzur, keyif ve mutluluk" gibi metaforlarla ifade ettikleri; toplulukta çalmanın öğrenciler için güçlü bir aidiyet, mutluluk ve motivasyon kaynağı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ışığında diğer enstrümanlar için de bireysel derslerde teknik ve motivasyonel artış için toplu çalgı çalışmalarının oluşturulması, sadece müzikal katkı değil sosyal olarak da katkı sağlaması bakımından toplu çalışmalar önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Viyolonsel, çello, mesleki müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi, çalgı eğitimi, bireysel çalgı eğitimi, toplu çalgı çalışması, orkestra, oda müziği, motivasyon.

Sayfa Adedi : xiii+49

Danışman : Prof. Dr. Şebnem Yıldırım Orhan

STUDENT AND TEACHER OPINIONS ON THE CONTRIBUTION OF ENSEMBLE PLAYING TO THE CELLO EDUCATION AND SOCIAL DEVELOPMENT OF INDIVIDUALS (EXAMPLE OF CELLO ENSEMBLES)

M.S. Thesis

Adil Can SÜREN

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

October, 2025

ABSTRACT

This study is a descriptive case study aimed at determining the contribution of extracurricular ensemble activities to individual instrument lessons for students receiving amateur and professional music education. This study employed an exploratory correlational research design. The study population consisted of undergraduate and graduate students who play cello in extracurricular instrument ensembles, faculty members working in these ensembles, and individuals receiving ad hoc instrument training in these ensembles. Participants were asked research questions via Google Forms. The questions were designed to measure the impact of ensemble musical practice on individual instrument lessons. The results revealed that students participating in ensemble musical practice felt significantly better technically and motivationally during individual instrument lessons and experienced a significant positive difference. Furthermore, the listening and harmony skills acquired in the ensemble musical environment were directly reflected in individual instrument performance. Teachers working in the ensembles also stated that these ensembles reinforced students' technical development on their individual instruments

and contributed to their social skills. The study findings demonstrate the decisive role of ensemble experience, particularly in areas such as rhythmic accuracy, intonation, and self-confidence development. They described the experience of playing in a cello ensemble with metaphors such as "pride, unity, confidence, peace, joy, and happiness," and concluded that playing in an ensemble is a powerful source of belonging, happiness, and motivation for students. In light of these findings, ensemble instrumental studies are recommended for individual lessons on other instruments to enhance technique and motivation, and ensemble studies are recommended for not only musical but also social benefits.

Key Words : Violoncello, çello, professional music education, amateur music education, instrument education, individual instrument education, group instrument workshop, orchestra, chamber music, motivation.

Page Number : xiii+49

Supervisor : Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI ii
JÜRİ ONAY SAYFASI iii
TEŞEKKÜR iv
ÖZ v
ABSTRACT vii
İÇİNDEKİLER ix
TABLOLAR LİSTESİ xiii
BÖLÜM I 1
GİRİŞ 1
1.1. Problem Durumu 2
1.1.1. Alt Problemler 3
1.2. Araştırmanın Amacı 3
1.3. Araştırmanın Önemi 3
1.4. Sayıltılar 4
1.5. Sınırlılıklar 4
1.6. İlgili Araştırmalar 4
BÖLÜM II 7
KAVRAMSAL ÇEVÇEVE 7

2.1. Müzik Eğitimi....7

2.1.1 Mesleki Müzik Eğitimi....8

2.1.2. Özengen Müzik Eğitimi....9

2.2. Toplu Çalgı Çalışması....10

2.2.1 Orkestra-Oda Müziği-Koro....11

2.2.2. Toplu Viyolonsel Çalışmaları....12

2.2.3. Gazi Üniversitesi Çello Orkestrası....12

2.2.4. Denizli Pamukkale Üniversitesi Çello Topluluğu....13

2.2.5. İzmit BİLSEM Minik Bilge Baykuş Çello Topluluğu ……. 14

2.3. Motivasyon....14

BÖLÜM III....17

YÖNTEM....17

3.1. Araştırmanın Modeli....17

3.2. Araştırmanın Deseni....17

3.3. Çalışma Grubu....18

3.4. Veri Toplama Araçları....20

3.6. Verilerin Toplanması....21

3.7. Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması....21

BÖLÜM IV....22

BULGULAR VE YORUM....22

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular....22

4.1.1.Mesleki ve Özengen Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Katıldığı Çello Orkestrası veya Başka Bir Toplu Çalgı Çalışmasına Katılım Durumu ve Bunun Bireysel Çalgı Dersine Etkilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar...22

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular....26

4.2.1.Mesleki ve Özengen Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Katıldığı Çello Orkestrası veya Başka Bir Toplu Çalgı Çalışmasına Katılım Durumu ve Bunun Bireysel Çalgı Dışında Diğer Derslerine Etkilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar 26

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular 27

4.3.1.Mesleki ve Özengen Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Ders Dışı Yaptıkları Toplu Çalgı Çalışmalarının Sosyal İlişkilerine Dönük Katkılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar 27

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular 28

4.4.1.Mesleki ve Özengen Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Katıldıkları Viyolonsel Toplulukların Bireylerde Uyandırdığı Metaforik Duygulara İlişkin Bulgular ve Yorumlar 28

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular 32

4.5.1.Öğrencileri Viyolonsel Topluluklarında Görev Alan Öğretmenlerin, Toplu Çalgı Çalışmalarının Öğrencilerin Bireysel Çalgılarına Katkılarına İlişkin Görüşlerine Dair Bulgular ve Yorumlar 32

BÖLÜM V 35

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER 35

5.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar 35

5.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar 35

5.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar 36

5.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar 36

5.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar 37

5.6. Tartışma 38

5.7. Öneriler 39

KAYNAKLAR 41

EKLER 43

Ek 1. Öğrenci Anketi Soruları 44

Ek 2. Öğretmen Anketi Soruları 46

Ek 3. Etik Komisyon Onay Formu 48

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. *Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılımı* 18

Tablo 2. *Öğretmen Çalışma Grubu Özellikleri* 19

Tablo 3. *Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Bireysel Çalgı Dersine Katkısına İlişkin Tablo 1* 22

Tablo 4. *Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Bireysel Çalgı Dersine Katkısına İlişkin Tablo 2* 23

Tablo 5. *Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Bireysel Çalgı Dersine Katkısına İlişkin Tablo 3* 24

Tablo 6. *Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Diğer Derslerine Katkısına İlişkin Tablo 1* 26

Tablo 7. *Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Diğer Derslerine Katkısına İlişkin Tablo 2* 26

Tablo 8. *Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Diğer Derslerine Katkısına İlişkin Tablo 3* 27

Tablo 9. *Katılımcıların Sosyal İlişkilerine Dönük Katkılara Ait Tablo* 27

Tablo 10. *Katılımcılarda Uyanan His Tablosu* 28

Tablo 11. *Tematik Analiz Tablosu (Öğretmen Görüşleri)* 32

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müzik hayatın istisnasız her anında var olan, hayatın en önemli gerçeklerinden biridir. Anne karnından başlayıp hayatın son anına kadar durmaksızın devam eder. Bir bebeğin kalbi oluşup atmaya başlamasıyla duyduğu ilk ritm başlar, kalbin durmasıyla da ritm durur. Yaşadığımız hayat boyunca; her sevince, üzüntüye, korkuya, başarıya, başarısızlığa, savaşa ve barışa eşlik eden farklı amaçlara yönelik yazılmış müzikler vardır.

Hayata bu denli eşlik eden bir ögenin eğitimi ailede başlar, okullarda devam eder. Müzik eğitimi hayatın her anında var olan müziği manasıyla birlikte anlamak için alınan eğitimdir. Müzik eğitimi, bir bütün olmakla birlikte genel, özengen (amatör) ve mesleksel (profesyonel) olmak üzere üç ana kitleye ve amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir. Bu üç ana kitle ve amaçtan daha çok hangisine yönelik ise ona göre bir nitelik taşır (Uçan, 1999). Genel müzik eğitimi herkese yönelik, genel müzik kültürü sahibi olma amaçlı gerçekleştirilen müzik eğitimidir. Özengen müzik eğitimi genel müzik eğitiminden biraz daha kapsamlı ve detaylı olup, genel müzik kültürüne ek bir çalgı veya şarkı söyleme üzerine alınabilen, hobi edinme amacı güden ve belirli becerileri belirli bir seviyede kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimidir. Ülkemizde özengen (amatör) müzik eğitimi son yıllarda oldukça önemsenmektedir. Adeta akademik hayata eşlik eden olmazsa olmaz görülen bir eğitim haline gelmiştir. Ailelerin bilinçlenmesi, sosyal medya ve yapılan araştırmalar konuya olan ilgiyi artırmaktadır. Mesleki müzik eğitimi müzik alanının, bütününü, bir kolunu veya dalını o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen,

müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik kolun, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlamaktadır (Uçan, 1994). Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda, eğitim süresi boyunca çeşitli dersler alınmakta ve bunların gerekliliklerini başarıyla yerine getiren öğrenciler müzik eğitimcisi olarak mezun olmaktadır. Bireysel çalgı dersi de bu derslerden birisidir. Bir müzik enstrümanını gerektirdiği yeterliliklerle çalabilmek müzik eğitimcisi olacak kişiler için oldukça önem taşımaktadır. Çilden (2003)'e göre çalgı çalmak aynı zamanda güç ve karmaşık bir iştir. Çalgı çalmayı öğretecek iyi bir öğretmen, öğrenmeye hazır, istekli ve yetenekli bir öğrencinin yanısıra, iyi düzenlenmiş bir öğretim programının titizlikle uygulanması da büyük önem taşımaktadır. Çalgı eğitiminde niteliği etkileyen üç temel faktörden söz edilebilir; Öğretmen, öğrenci ve öğretim programı. Bu faktörlerden en önemlisi kuşkusuz ki öğretmendir. Etkili çalgı çalmayla ilgili temel doğru teknik ve müzikal davranışları öğrenciye kazandırarak bu temel davranışların geliştirilmesinin ve etkili çalgı çalmaya dönüştürülmesinin önünü açacak kişi olan öğretmenin, aynı zamanda iyi bir öğretmenlik formasyonu almış olması da çok önemlidir (s. 297-298).

1.1.Problem Durumu

Mesleki müzik eğitimi alan bireyler, eğitim hayatları boyunca çeşitli zamanlarda bireysel çalgı derslerinde zorlandıklarını ve başarısız olduklarını düşünmektedir. Bu düşüncelere sahip olan öğrenciler diğer derslerde de motivasyonlarını kaybedip, başarısız olma hissiyatına kapılabilirler. Toplu yapılan çalışmaların "Oda müziği, Orkestra, Koro, Popüler müzik grupları" gibi özengen ve profesyonel çalgı eğitimi ayırt etmeksizin sadece müziğe ve çalgıya değil, genel hayata olumlu yansıdığını ortaya koyan pek çok çalışma yapılmıştır. Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalı programında yer alan toplu çalışma şeklinde yapılan dersler "Batı / Türk Müziği Orkestra, Oda Müziği, Türk Halk Müziği Koro, Çoksesli Koro, Sosyal ve Mesleki Müzik Toplulukları (Seçmeli), Türk Sanat Müziği Koro, Batı / Türk Müziği Koro ve Yönetimi"dir. Öğrencilerin bu derslerde var olabilmeleri için diğer arkadaşları ile aynı düzeyde olması ve ortak gelişime katkıda bulunması beklenir. Öğrencilerin bu beklentiyi destekleyecek ders dışı etkinliklere, sadece çalgısındaki ilerlemeye değil müzisyenliğe ve ortak iş yapabilme becerisine (iş birliğine) katkıda

bulunacak topluluklarda yer alması önerilir. Ders dışı yapılan bu çalışmalar, not ve akademik başarı kaygısı olmadan özgür irade ve gönüllükle yapıldığı için kişiye çok yönlü bir gelişim imkanı sunar. Bu araştırma için oluşturulmuş problem cümlesi "Toplu çalgı çalışmalarının, kişilerin bireysel çalgı dersleri ve sosyal ilişkilerine olan katkıları nelerdir?" şeklindedir.

1.1.1. Alt Problemler

Araştırma grubunda yer alan kişilerin;

1. Mesleki ve özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin katıldıkları viyolonsel toplulukları bireysel çalgı derslerinde teknik ve çalım becerilerini etkiliyor mu?
2. Mesleki ve özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin katıldıkları viyolonsel toplulukları bireysel çalgı dışında diğer derslerini etkiliyor mu?
3. Mesleki ve özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin katıldıkları viyolonsel toplulukları sosyal ilişkilerine bir katkı sağlıyor mu?
4. Mesleki ve özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin katıldıkları viyolonsel topluluklarının bireylerde çağrıştırdığı metafor nedir?
5. Öğrencileri viyolonsel topluluklarında görev alan öğretmenlerin, toplu çalgı çalışmalarının öğrencilerin bireysel çalgılarına katkılarına ilişkin görüşleri nedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin ders dışı yaptıkları toplu çalgı çalışmalarının, bireysel çalgı derslerine olan katkılarını incelemek amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, toplu çalgı çalışmalarının, bireysel çalgı derslerine olumlu katkısı olup olmadığını ortaya çıkarmak açısından önemlidir. Mesleki veya özengen müzik eğitimi alan öğrenciler, çeşitli nedenlerle bireysel çalgı derslerinde kazanım sağlayamadıkları noktaları ders dışı toplu çalgı çalışmaları ile kazanım sağlayabilmektedirler. Ayrıca yapılan çalışmanın literatüre katkı sağlaması ve bireysel derslerde çeşitli nedenlerle zorluk yaşayan

mesleki müzik eğitimi alan öğrenciler ve dersleri veren öğretmenlere bir rehber olması bakımından önemlidir.

1.4. Sayıltılar

Araştırma şu varsayımlara dayanmaktadır:

1. Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının bu araştırma amaçlarına uygun olduğu varsayılmaktadır.
2. Veri toplama araçlarına verilen cevapların doğru ve samimi olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

1. 2024-2025 öğretim yılı ile,
2. Gazi Eğitim Fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı lisans ve lisansüstü viyolonsel öğrencileri ile,
3. Gazi Üniversitesi lisans ve lisansüstü viyolonsel öğrencilerinden oluşan "Gazi Üniversitesi Viyolonsel Topluluğu" ile
4. Gazi Üniversitesi himayesinde oluşturulmuş "Çello Orkestrası" ile,
5. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'ndan Bireysel Çalgı-Viyolonsel eğitimi veren öğretim elemanları ile,
6. Öğrencileri bu topluluklarda çalan çeşitli resmi ve özel kurumlarda görev yapan viyolonsel öğretenleri ile,
7. Eğitim amacı güden viyolonsel topluluklarında görev alan özengen ve profesyonel katılımcılar ile sınırlıdır.

1.6. İlgili Araştırmalar

Yapılan literatür taraması sonrası konu ile birebir örtüşen bir çalışma bulunamamıştır. Lakin toplu çalgı çalmanın önemini vurgulayan, bireysel çalgı dersinde öğrenci

motivasyonlarını inceleyen, orkestra çalışmalarının gerekliliklerini vurgulayan konularda yazılmış çeşitli makale, tez, dergi vb ürünler araştırma konusunu destekler niteliklidir.

Bu çalışmalardan birisi; "(Ö. Mustul, 2018) Lisans Öğrencilerinin Birlikte Müzik Yapma Sürecindeki Kazanımlarına İlişkin Görüşleri." Bu çalışmada Mustul bir konser hazırlık sürecinin öğrencilerin üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini görmeyi amaçlamış, bireysel çalgıları keman ve viyola olan 40 öğrenci ile "Keman ve Viyola Korosu Konseri" kapsamında 3 ay boyunca haftada 1 gün prova alıp, konser sonrası form yoluyla toplu çalışmaların kazanımlarına ilişkin görüşleri toplamıştır. Araştırmada, birlikte müzik yapmanın kişiler arası iletişimi güçlendirdiği, çalgı çalışma motivasyonunu artırdığı ve teknik ve müzikal gelişime olumlu etkisinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bir diğer çalışma ise "(H. Ercan & Ş. Yıldırım Orhan, 2019) Oda Müziği Çalışmalarının Müzik Öğretmeni Adaylarının Umut Düzeylerine Etkisi (Viyolonsel Dörtlüleri Örneği)"dir. Çalışmada yine toplu çalgı çalışmalarından biri olan oda müziği dersi ele alınmış ve dersin öğrencilerin umut düzeylerine olan katkısı gözlemlenmek istemiştir. Çalışma 16 benzer düzeydeki öğrenciden oluşan grubun 9 hafta boyunca haftada 2 saat toplanarak çalışmasını incelemiş ve araştırma sonunda toplu çalgı çalışmalarının, öğrencilerin umut düzeylerini arttırdığını saptamıştır.

Başka bir çalışma olan "(S. Yöndem, 2016) Müzik eğitiminde çalgı topluluklarının önemi ve işleyişi" isimli araştırmada toplu çalgı çalışmalarının işleyişi ve okullardaki durumu ele alınmıştır. Toplu çalgı çalışmalarının çoğunun formal düzen dışında ders dışı etkinliği olarak yapıldığı ve bunların öğrencilerin motivasyonlarına olumlu katkılar sağladığı görülmüştür. Öğrencilerin birlikte çalgı çalmaktan zevk aldıkları ve arkadaşlıklarını güçlendirdikleri saptanmıştır.

"(F. E. Alp, 2024) Amatör Çalgı Eğitiminde Toplu Çalmanın Motivasyona Etkisi (Çello Orkestrası Örneği)" isimli diğer bir araştırmada bireylerin toplu çalgı çalışmalarından sonra motivasyon düzeylerini ölçmek amaçlanmış, Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde oluşturulan Çello Orkestrası'nda yer alan 43 amatör katılımcıya anket anket soruları uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, amatör çalgı eğitimi alan bireylerin, toplu müzik yaparken konserlere katılım sıklığının, çalışma süresinin, çalgı ile olan motivasyonunun, yeni arkadaşlıklar kurma imkanının, eğitim

düzeyi, sertifika alma durumunun motivasyon düzeyine etkilerinin anlamlı bir fark yarattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bir diğer araştırma ise "(B. Avcı, 2017) Bireylerin Duygusal Zekâ Düzeylerinin, Müzik Gruplarındaki Hazırlık Çalışmaları ve Konser Performanslarına Etkisi" başlıklı çalışmadır. Bu araştırmada Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin toplu çalgı performansına etkisi incelenmiştir. Çalışmada 22 öğrenciye duygusal zekâ testi uygulanmış, en yüksek puanı alan 8 öğrenci "yüksek DZ" ve en düşük puanı alan 8 öğrenci "düşük DZ" grubuna ayrılarak altı hafta süreyle haftada bir saat prova yapmaları sağlanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre duygusal zekâ düzeyleri ile grup içi rolünü yerine getirme ve müzikal başarı arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Buna karşın teknik başarı ile duygusal zekâ arasında zayıf ve ters yönlü bir ilişki saptanmıştır. Sonuç olarak, bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin özellikle grup içindeki iş birliği ve müzikal performans boyutlarında belirleyici olduğu ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇEVÇEVE

Kavramsal çerçeve bölümünde problem cümlesinin ve alt problemlerin anlaşılması ve çözülmesine fayda sağlayacak bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Müzik Eğitimi

Müzik hayatın istisnasız her anında var olan, hayatın en önemli gerçeklerinden biridir. Anne karnından başlayıp hayatın son anına kadar durmaksızın devam eder. Bir bebeğin kalbi oluşup atmaya başlamasıyla ritm de başlar. Yaşadığımız hayat boyunca her sevinçte, üzüntüde, korkuda, başarıda, başarısızlıkta, savaşta ve barışta, kısacası her anda müzik vardır ve olmaya devam edecektir. Müzik eğitimi hayatın her anında var olan müziği manasıyla birlikte anlamak için alınan eğitimdir.

Müzik eğitimi, temelde, bir müzikal davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir (Uçan, 1997).

Sak'ın penceresinden ise müzik eğitimi, öğrencinin müziksel algılama yeteneğini farklılaştırıp çeşitlendirmeli, öğrenciyi belli koşullanmaların ürünü olan tek yanlı müzik yapma ve dinleme alışkanlıklarından kurtarmalıdır (Sak, 1997).

Müzik eğitimi, temel olarak, kişiye bir müzikal davranış kazandırma, değiştirme ve geliştirme sürecidir. Bu süreçte, temel alınan eğitim gören bireyin müziksel yaşantısıdır. Bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda düzenli, planlı ve yöntemli bir yol izlenerek hedeflere ulaşılır. Müzik eğitimi yoluyla, kişinin müziksel çevresi ile olan iletişiminin daha etkili, düzenli, sağlıklı, yararlı ve verimli olması beklenir (Uçan, 1997).

Müzik eğitimi, mesleki veya özengen fark etmeksizin bireyin genel yaşamına, sosyal ilişkilerine, genel ruh haline, karşılaştığı sorunları idare ediş yeteneğine, diğer derslerine olan ilgi ve başarı düzeylerine doğrudan etki ettiği düşünülebilir. Günümüzde eğitimin her kademesinde müzik eğitimi vardır. Bu müzik eğitiminin küçük yaşta başlayıp yıllarca devam ettiğini gösterir. Dolayısıyla bireyin kişisel gelişiminde büyük bir rol oynar.

Müzik, ilköğretim okullarında genellikle araç olarak kullanılır. Bu, müziğin farklı yönlerini, kendinin ve arkadaşlarının hareketlerini, yerel, ulusal ve uluslararası toplulukları, çocuğun anlamasını sağlayan bir araçtır. Öğretmenler müzik eğitiminde müzik eğitiminin yanı sıra, kişilik gelişimi, sosyal ve duygusal gelişim üzerindeki etkilerini değerlendirmektedirler (Çilden, 2001).

“Müzik eğitimi kritik düşünme, problem çözümü ve bu amaçlar doğrultusunda yönelik nasıl işbirlikçi çalışılması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin ilerlemesine yardım eder. Müzik eğitimi, çocukta el ve göz koordinasyonu, sembolleri tanıma, ritim, dikkat ve insan aklının diğer normlarını ilerleten bir kalite taşır” (Barış & Şendurur, 2002).

Müzik eğitimi, bir bütün olmakla birlikte genel, özengen (özengen) ve mesleksel (profesyonel) olmak üzere üç ana kitleye ve amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir. Bu üç ana kitle ve amaçtan daha çok hangisine yönelik ise ona göre bir nitelik taşır (Uçan, 1999).

2.1.1 Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, güzel sanatlar liselerinde, üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinde, güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinde ve konservatuarlarda verilen müzik eğitimidir. Mesleki müzik eğitiminde amaç bireyin müziği mesleğine çevirmesi,

mesleğini icra ederken profesyonel olarak müzik öğretmesi veya icra etmesidir. Bu okullarda verilen müzik eğitimi özengen müzik eğitimine göre daha detaylı ve derindir.

Mesleki müzik eğitimi müzik alanının, bütününü, bir kolunu veya dalını o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik kolun, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlamaktadır (Uçan, 1994).

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda, eğitim süresi boyunca çeşitli dersler alınmakta ve bunların gerekliliklerini başarıyla yerine getiren öğrenciler müzik eğitimcisi olarak mezun olmaktadır. Bireysel çalgı dersi de bu derslerden birisidir. Bir müzik enstrümanını gerektirdiği yeterliliklerle çalabilmek müzik eğitimcisi olacak kişiler için oldukça önem taşımaktadır.

Uçan'ın (2006) sözleriyle; "Müzik eğitimi, adeta, genel müzik eğitimiyle zemine oturur, özengen müzik eğitimiyle doğrulur ayağa kalkar; mesleki müzik eğitimiyle de doruğa-derinlere ulaşır".

Alp'e (2024) göre; "Mesleki müzik eğitimi bireyin müzik alanında profesyonel olarak eğitim alıp alanında uzmanlaşmasını hedefler. Bu eğitim süreci konservatuvarlarda erken yaşta başlarken, Güzel Sanatlar Lisesi ve Müzik Bölümü olan Üniversitelerde daha ileri yaşa yönelik bir eğitim verilmektedir. Bu eğitimin uzantısı olarak lisansüstü ve doktora eğitimi bir üst seviyede uzmanlaşma sağlamaktadır."

Mesleki müzik eğitimi, müziği ya da bir kolunu meslek olarak seçen bu işle ilgilenip, belli bir müziksel beceriye sahip olan kişilere özgü olup, mesleki gereklilikleri bu kişilere kazandırmak amacıyla verilen müzikal birikimdir. Mesleki müzik eğitimi, çoğunlukla örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirilir. Bu iş için yetiştirilmiş alanında uzman ve yetkili kişiler ile mesleki müzik eğitimi verilir (Karan, 2011).

2.1.2. Özengen Müzik Eğitimi

Özengen müzik eğitimi, bireyin müzik eğitimini meslek olarak değil de, bir hobi olarak aldığı müzik eğitimidir. Birey bu eğitimi kişisel gelişim, hobi, boş zamanlarında kaliteli

vakit geçirebilmek, kültürel düzeyini artırmak gibi nedenlerle alabilir. Mesleki müzik eğitimine nazaran özengen müzik eğitiminde mesleki bir kaygı yoktur. Tamamen gönüllülük esası ile eğitim alınır.

Özengen çalgı eğitimi, bireylerin hobi amaçlı yöneldiği, çalmak istediği enstrümanın teknik özelliklerini öğrenerek belli bir seviyeye getirmek ve müzikal becerilerini geliştirmek amacıyla yapılmaktadır. Hobi, TDK 'ya göre sözlük anlamı "uğraşı" anlamına gelmektedir. İngilizce kökenli olan bu kelime, zorunlu olmayan veya yapılması gerekli, genellikle boş zamanları değerlendirme amacıyla yapılan yetenek beceri geliştirici oyalayıcı iş fiil aktivitelerinin tümüne verilen genel adlandırılmaktadır (https://tr.wikipedia.org/wiki/Hobi). Özengen çalgı eğitimi veren kurumlar; dershaneler, müzik kursları, halk eğitim merkezleri, belediyeye ait kurslar, özel okullar ve özel derslerdir. (Alp, 2024)

''Özengenlere yönelik verilen müzik eğitimi, müziğin belli bir branşında, kendisini geliştirmek için hevesli kişilere aktif bir müzikal katılım ve haz sağlayarak ileri müziksel davranışları edinmesini amaçlar. Zorunlu olmayan bir eğitimdir, aksine, bireylerin kendi arzusu ve becerisinden hareket edilerek onlara fırsat tanımayı ileri görür. Gelişkin ülkelerde özengen müzik eğitiminde yer alan bireylerin geniş kitleler var ettiği görülür, bu sebeple onlar toplumun "müzikal gövdesi" sayılmaktadır'' (Say, 2002).

Özengen müzik eğitiminde, çoğunlukla, müziği izleyip dinleyerek kullanan ya da tüketen kitleler yerine, müziği herhangi bir maddi karşılık beklemeksizin, yalnızca zevk ve doyum sağlamak amacıyla yaparak yaşayan ve bunu kendisi için bir yaşam tarzına çeviren özengen müzisyenler ve müzikseverler yetiştirmeye yönelik bir strateji uygulanır. Müziksel öğrenmenin fazlasıyla kalıcı olduğu bu tür uygulamalarda, özengen (özenmen) bireyin ilgisi, yatkınlığı, isteği ve becerisi doğrultusunda ve ölçüsünde ilerleyerek etkin katılımda bulunması ve doyum sağlaması esastır (Uçan, 1997).

2.2. Toplu Çalgı Çalışması

Toplu çalgı çalışması, bireylerin toplanarak çalgılarıyla hep beraber müzik icra ettikleri çalgı çalışmasıdır. Bireylerde dayanışma, birlikte hareket etme, uyum gibi özelliklerin gelişimini sağlar. Mesleki müzik eğitimi alan kişiler okullarında orkestra, koro, oda müziği

gibi derslerde toplu çalgı çalışması yapmaktadır. Özengen müzik eğitimi alan kişiler içinse kurulmuş olan çeşitli özel orkestralar, korolar mevcuttur. Bu yapılar tamamen özengenlere yönelik olabileceği gibi, özengen ve profesyonel karma ekiplerden de oluşabilmektedir.

İnsan, tüm yaşamı süresince bir grup olgusu içinde bulunmaktadır. İnsana ait bu gerçeği kavramış olan eğitim, insanı insan grupları içinde etkili hale getirmeyi hem bir birey olmak, hem de bir grubun üyesi olmak gerçeğini göz ardı etmeksizin insanı geliştirmeyi temel amaç olarak görmüştür. Müzik eğitiminde grup gerçeğinin yansıması ise "toplu çalma/söyleme", bir başka ve genel bir deyişle "birlikte müzik yapma" etkinlikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bakış açısından bakıldığında müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarımızdaki toplu çalma ve söyleme etkinliklerinin önemi daha da belirginleşmektedir (Kıvrak, 2003).

Yöndem'e (2016) göre; Bireysel çalgı öğrenme sürecinden sonra bireyin çalgı topluluklarında yer alması, müzik ve sosyal uyum kazanması, ekip içerisinde sorumluluk sahibi olması gibi özellikleri edinmesine yardımcı olabilir.

Müzik öğretmeni adaylarının, toplu müzik yapma çalışmalarından sonra umut ve motivasyon düzeylerinin arttığı yani toplu müzik yapma çalışmalarının bireylerin umut düzeylerini artırarak olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. (Ercan ve Orhan, 2016)

2.2.1. Orkestra-Oda Müziği-Koro

Orkestra, oda müziği, koro hem mesleki hem özengen müzik eğitimi alan kişilerin katılabileceği toplu çalgı çalışmalarıdır. Okullarda mesleki müzik eğitimi alan bireyler için verilirken, dışarıda özel olarak özengenler için çeşitli topluluklar bulunmaktadır. Bu oluşumlarda bireyler uyum içinde hep beraber müzik yapmayı öğrenmekte ve icra etmektedirler. Okullarda orkestra, oda müziği gibi dersler büyük bir öneme sahiptir. Bu derslerde öğrenciler birlikte hareket edebilmeyi, bir topluluğa ait olabilmeyi, sorumluluk almayı öğrenmektedirler. Çalgılarına özel olarak çalışıp yetkinlik düzeylerini artırmaktadırlar. Bu derslerin son ürünü olarak çeşitli konserler düzenlenmektedir. Yıl sonu konseri, mezuniyet konseri, belirli günler ve haftalardaki özel konserler bunlara örnek olarak verilebilir. Öğrenciler bu konserler için ekstra bir motivasyonla çalıştıklarından

ötürü bu derslerin çalgılarına olan katkısı çok büyüktür.

Akyürek'e (2018) göre orkestra-oda müziği derslerinde, bu dersleri alan öğrencilerin müziksel ve sosyal davranışlarında kendi istekleriyle ve kasıtlı olarak müzikal gelişim ve değişim meydana gelmektedir.

2.2.2. Toplu Viyolonsel Çalışmaları

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin en temel yapıtaşlarından birisidir. "Konservatuar, müzik eğitimi anabilim dalları, güzel sanatlar fakültesi, güzel sanatlar liseleri ve Bilsem"lerde verilen bireysel çalgı, orkestra, oda müziği dersleri öğrencinin müzisyen olarak kendini ifade etmesine, müzisyenlik becerisini geliştirdiği gibi mesleki oryantasyonuna da katkı sağlar. Ders dışı ve özengen çalgı eğitimi alan bireylerin de katılımıyla gerçekleşen çalgı toplulukları gibi eğitsel faaliyetler de gün geçtikçe artmaktadır. Ülkemizde kurulmuş çalgı toplulukları, ülkemizin müzik kültürünün yeni nesillere aktarılması ve geçmişten günümüze bir köprü oluşturması bakımından çok önemli bir yere sahiptir. Çalgı toplulukları özelinde, popülaritesi gün geçtikçe artan toplu viyolonsel (çello) çalgı çalışmaları incelendiğinde son yıllarda kurulan çeşitli topluluklar, viyolonsel çalışmalarına büyük bir ivme kazandırmıştır. Ülkemizde bulunan çello toplulukları incelendiğinde, ülkemizde faaliyet gösteren başlıca topluluklar sınıflanmış, "oda müziği toplulukları" "orkestra" ve yapılanmaları bakımından da; profesyonel, özengen ve hem profesyonel hem özengen topluluklar olarak sınıflanmıştır. "İki Çello Bir Anadolu, Çello Paradiso, Çellistanbul, CSO Çello Quartet, Çilden Çello Topluluğu" Oda müziği toplulukları; "Gazi Üniversitesi Çello Orkestrası, Cello Stones Orchestra, Pamukkale Üniversitesi Çello Topluluğu, Minik Bilge Baykuş Çello Topluluğu, Denizli Bilsem Çello Topluluğu" ise orkestra olarak yapısal şekilde ifade edilmiştir.

2.2.3. Gazi Üniversitesi Çello Orkestrası

Çello Orkestrası, Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde kurulmuş olup, temel kadrosunu lisans ve lisansüstü öğrenciler oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra farklı üniversitelerde görev yapan öğretim elemanları, Bilim ve Sanat Merkezleri ile güzel

sanatlar liselerinde çello dersi veren öğretmenler, devlet ve özel kurumlarda çalışan ya da emekli müzik öğretmenlerinin gönüllü katılımıyla da zenginleşen bir topluluktur. Orkestranın temelleri, Prof. Dr. Şebnem Yıldırım Orhan'ın Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde görev yaptığı dönemde atılmış; ilerleyen yıllarda Gazi Üniversitesi çatısı altında kurumsallaşmıştır. Orkestra, Orhan'ın danışmanlığında yürütülen çeşitli doktora tezlerine araştırma sahası olmuş ve bu yönüyle akademik çalışmalara katkı sağlamıştır. Çello Orkestrası hem sanatsal hem de eğitsel işlevler üstlenmektedir. Repertuvarında etütten sonata, türküden tangoya uzanan geniş bir çeşitliliğe yer verilmesi, orkestranın müzikal zenginliğini ve kapsayıcı niteliğini göstermektedir. Bununla birlikte orkestra, yalnızca bir konser topluluğu değil; farklı yaşlardan ve mesleki deneyimlerden çellistleri bir araya getiren, birlik ve bütün olma anlayışını pekiştiren sosyal bir oluşumdur. Çalışmalarını Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi çatısı altında sürdüren topluluk, 2024 yılında aldığı patent ile resmiyet kazanmış ve bu yönüyle kurumsal kimliğini güçlendirmiştir. Orkestra, rutin konserlerin yanı sıra eğitim konserleri, sosyal projeler ve çeşitli kurum ve kuruluşların davetleriyle gerçekleştirilen turneler aracılığıyla faaliyetlerini sürdürmekte ve müzik eğitimi alanına önemli katkılar sunmaktadır. Türkiye'nin farklı şehirlerinde sahne alarak geniş bir dinleyici kitlesine ulaşmış, her konserinde coşkuyu ve müzik tutkusunu seyirciyle buluşturmuştur. Klasik repertuvarın yanı sıra, çağdaş ve popüler eserlere getirdiği özgün yorumlarla, her yaştan müziksevere hitap eden konserler vermiştir. "Cumhuriyetimizin 100. Yılında 100 Çello" projesinde 120 çellist ile rekor seviyede bir sahne oluşturmuştur. Gittiği her şehirde sanatseverler tarafından büyük ilgiyle karşılanan topluluk, ezgilerini geniş kitlelere ulaştırmaya devam etmektedir.

2.2.4. Denizli Pamukkale Üniversitesi Çello Topluluğu

Pamukkale Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Derya KIRAÇ SABZEHZAR'ın öncülüğünde Aralık 2024'te kurulmuştur. Topluluk, Pamukkale Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Müzik bölümü ve paydaş kurumları olan Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi ve Nezihe Derya Baltalı Bilim ve Sanat Merkezi viyolonsel öğrencilerinden oluşmaktadır. Haftanın bir günü Pamukkale Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde bir araya gelen topluluk, topluluğun şefi Derya KIRAÇ SABZEHZAR ile

teknik gelişim ve repertuvar çalışmalarıyla birlikte doğaçlama, eser düzenleme gibi yaratıcı uygulamalar da yapmaktadır. Topluluğun amacı; Denizli'deki genç viyolonselciler için disiplinli, yaratıcı ve iş birliğine dayalı bir müzik ortamı sunmak ve onların teknik ve müzikal potansiyellerini geliştirmektir. Farklı yaş ve seviyelerden öğrencilerin aynı toplulukta bir araya getirmek suretiyle karşılıklı öğrenme ortamı oluşturulması amaçlanmakta; bu yapı içerisinde küçük yaş gruplarının büyükleri gözlemleyerek öğrenmeleri, büyüklerin ise liderlik becerileri geliştirerek kendi eksiklerini fark etmeleri beklenmektedir. Teknik ve sanatsal becerilerin desteklenmesinin yanı sıra, özellikle sahne performansları aracılığıyla öğrencilerin özgüven ve ifade becerileri geliştirilmesi topluluğun en önemli amaçlarındandır. Denizli Viyolonsel Topluluğu, zamanla diğer kurum ve bireylerden de istekli ve yetenekli çellistlerle büyümeyi hedeflemektedir. Bu sebeple Ekim ayında seçmeler düzenleyerek, nicelden ziyade nitelik olarak güçlenmeyi planlamaktadırlar. Topluluğa destek veren eğitmenler Dr. Öğretim Üyesi Çağatay ŞİŞMAN, viyolonsel öğretmeni Neslihan KOĞA DEMİRBACAK ve viyolonsel öğretmeni Çiğdem KARAGÜN'dür.

2.2.5. İzmit BİLSEM Minik Bilge Baykuş Çello Topluluğu

Minik Bilge Baykuş Çello Topluluğu 2022 yılında oluşturulmuş ve dördüncü konserini vermiştir. Çocuklara ve yetişkinlere müzik sevgisini, çello sevgisini, birlik olma duygusunu aşılama, demokratik ve çok sesli düşünebilme, birlikte müzik yapma coşkusunu ve heyecanını aşılamak amacıyla kurulmuştur. Katılımcıların çoğunluğu İzmit Bilim Sanat Merkezi öğrencisi olan yaşları 5 ila 35 civarında 30 amatör öğrenciden oluşan toplulukta mühendis, avukat, gemi kaptanı gibi mesleklerden amatör yetişkin öğrenciler de bulunmaktadır. Emek veren müzik (çello) öğretmenleri Onur AYSU, Çiğdem AYHANER, Aykan ÖZER, Mehmet ÖZKAN, Abdullah SANDIKKAYA, Buse BİLGİNOĞLU, Burçin BUĞUR'dur.

2.3. Motivasyon

Motivasyon, kişinin hareketlerini pozitif yönde dürtüleyen, eyleme geçiren ve kendisini teşvik edici bir güç olan duygudur. Bir işi motive olarak ve olmayarak yapmak arasında

büyük fark vardır. Motive olarak yapılan bir işin sonucu, motive olmadan yapılan bir işe göre daha iyi ve verimli olmaktadır. Motive olma duygusu her insanda olmasına karşın her insanda farklı şekillerde tetiklenmektedir.

Motivasyon, bireyin davranışlarını olumlu yönlendiren, onu harekete geçiren ve hedeflerine ulaşması için teşvik eden, bir işi yapabilme arzusuna olarak tanımlanabilir. Başarmak için hedef koyup, bireyin kendisine güvenmesi ve türlü zorluk karşısında çözüm üretebilme yetisidir (Alp, 2024).

Motivasyon, önceden karar verilmiş hedeflere ulaşılması için gerekli davranışların yapılabilmesi için vücudu harekete geçiren, enerji salgılayan, duygusal olarak coşkulu hissetmeye sebep olan eylemlere öncülük eden bir "itici güç"tür (Sucuoğlu, 2003).

Motivasyon kavramı müzik eğitiminde oldukça önemli bir olgudur. Çocukların içsel motivasyonunun yanısıra dışsal motivasyonunun da önemli bir ihtiyaç olduğu söylenebilir. İçsel motivasyon, bireyin kendi ilgisi, merakı, öğrenme isteği ve müzik yapmaktan aldığı haz ile ortaya çıkan, dışarıdan ödül ya da baskıya ihtiyaç duymadan kendiliğinden gelişen bir motivasyon türüdür. Çalgı eğitiminde içsel motivasyona sahip öğrenciler, müziğe yönelik doğal ilgileri sayesinde daha istekli çalışmakta, karşılaştıkları güçlükler karşısında daha dirençli olmakta ve uzun vadede öğrenme süreçlerini daha verimli bir şekilde sürdürebilmektedirler. İçsel motivasyon, bireyin öğrenme sürecine kendi isteği ve ilgisiyle katılım göstermesini ifade eder. Çocuğun program yaparak çalgısını her gün istikrarlı biçimde çalışması, içsel motivasyona bir örnek olarak değerlendirilebilir. Çünkü burada bireyi harekete geçiren unsur dışarıdan gelen ödül ya da baskı değil, tamamen müzik yapmaktan duyduğu haz, kendini geliştirme isteği ve öğrenmeye yönelik merak duygusudur. Literatürde içsel motivasyon, bireyin bir davranışı yalnızca o davranışın kendisini tatmin edici bulduğu için gerçekleştirmesi olarak tanımlandığı ve bu tür motivasyonun özellikle kalıcı öğrenme ve sürdürme açısından dışsal ödüllerden daha etkili olduğu belirtilmektedir (Cherry, 2025).

Dışsal motivasyon ise bireyin bir davranışı kendi içsel isteğinden değil, dışarıdan gelen ödül, ceza, toplumsal onay ya da beklentiler nedeniyle gerçekleştirmesidir. Örneğin, öğrencinin çalgı çalışmasını yalnızca öğretmeninden yüksek not almak, ailesinin beklentisini karşılamak, bir yarışmada ödül kazanmak ya da orkestra çalışmalarında

başarılı görünmek amacıyla sürdürmesi dışsal motivasyona örnek gösterilebilir. Alan yazında dışsal motivasyonun bireyleri kısa vadede harekete geçirmede etkili olduğu, ancak uzun vadede sürdürülebilir öğrenme için içsel motivasyon kadar güçlü olmadığı vurgulanmaktadır (Ryan & Deci, 2000).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma desenli bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Nicel boyutta, betimsel tarama modeli kullanılarak çello orkestrasında yer alan katılımcıların bireysel, akademik ve sosyal gelişimlerine ilişkin görüşleri frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri ile değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Ki-Kare testi uygulanmıştır. Nitel boyutta ise açık uçlu sorulara verilen yanıtlar içerik analizi ile incelenmiş, katılımcıların görüşleri temalar ve alt temalar halinde sunulmuştur.

3.2. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada keşfedici korelasyonel araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışmada, toplu çalgı çalışmalarına katılım ile bireysel çalgı derslerindeki performans ve gelişim arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu doğrultuda, söz konusu desen; iki değişken arasındaki anlamlı bir ilişki olup olmadığını ve varsa bu ilişkinin yönü ile gücünü belirlemek amacıyla tercih edilmiştir.

3.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın öğrenci çalışma grubunu gösteren tablolar aşağıdaki gibidir Bu araştırmada çalışma grubu; ders dışı çalgı topluluklarında çalan lisans ve lisansüstü öğrencileri, bu topluluklarda görev alan öğretim elemanları, bu topluluklarda çalan özengen çalgı eğitimi alan kişiler olmak üzere gönüllü olarak katılan 19 (%32,2) erkek ve 40 (%67,8) kadın 59 katılımcıdan oluşmaktadır.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılımı

		n	%	Min	Maks	ort	ss
Cinsiyet	Erkek	19	32,2				
	Kadın	40	67,8				
Yaşınız				9	40	18,59	7,24
Kaç yıldır çello çalıyorsunuz?				1	22	5,78	4,82
Kaç yıldır çello çalıyorsunuz?	2 yıl ve altı	13	22,0				
	3-5 yıl arası	23	39,0				
	6-8 yıl arası	15	25,4				
	9 yıl ve üzeri	8	13,6				
Sınıfınız	İlkokul, ortaokul, lise	18	34,0				
	Lisans	24	45,3				
	Yüksek lisans/doktora	11	20,8				

Katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında, grubun %32,2'sini erkekler (n = 19), %67,8'ini ise kadınlar (n = 40) oluşturmaktadır. Yaş değişkeni incelendiğinde, en düşük yaşın 9, en yüksek yaşın 40 olduğu; yaş ortalamasının 18,59 (ss = 7,24) olduğu görülmektedir. Bu bulgu, katılımcıların geniş bir yaş aralığını kapsadığını ve yaş ortalamasının genç bireylerde yoğunlaştığını göstermektedir.

Katılımcıların çello çalma süreleri 1 ile 22 yıl arasında değişmekte olup, ortalama 5,78 yıl (ss = 4,82) olarak bulunmuştur. Yıllara göre dağılım incelendiğinde, katılımcıların %22,0'ı (n = 13) 2 yıl ve altı, %39,0'ı (n = 23) 3–5 yıl, %25,4'ü (n = 15) 6–8 yıl ve %13,6'sı (n = 8) 9 yıl ve üzeri süredir çello çalmaktadır. Bu dağılım, grubun önemli bir kısmının 3–5 yıl

aralığında yoğunlaştığını ortaya koymaktadır.

Eğitim düzeyi açısından bakıldığında, katılımcıların %34,0'ı (n = 18) ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde; %45,3'ü (n = 24) lisans; %20,8'i (n = 11) ise yüksek lisans/doktora düzeyindedir. Bu sonuç, katılımcıların çoğunluğunun üniversite öğrencilerinden oluştuğunu göstermektedir.

Topluluk deneyimlerine bakıldığında, çalışma grubunun %79,66'sı (n = 47) toplu çalgı çalışması olarak çello orkestrasına katılmıştır. Çalışma grubunun %54,23'ü (n = 32) ise okul orkestralarında görev almıştır. Oda müziği topluluklarına katılan grup ise çalışma grubunun %11,86'sından (n = 7) oluşmaktadır. Çalışma grubunun yine %11,86'sı (n = 7) çeşitli illerde (Denizli, İzmit, Muğla) BİLSEM orkestralarında görev almıştır. Çalışma grubunun %49,15'i (n = 29) korolarda görev alırken, %11,86'sı Denizli Viyolonsel Topluluğu'nda görev almaktadır. Bu sonuç katılımcıların büyük bir bölümünün çello orkestrasına katıldığını, katılımcıların yine büyük bir bölümünün çeşitli korolarda ve okul orkestralarında görev aldıklarını göstermektedir.

Tablo 2 Öğretmen Çalışma Grubu Özellikleri

Kategori	Alt Kategori	n	%
Meslekte Çalışma Yılı	1–5 yıl	3	21,4
	6–15 yıl	6	42,9
	16 yıl ve üzeri	5	35,7
	Ortalama ± SS	11,9 ± 8,3 yıl	—
Unvan	Müzik Öğretmeni	5	35,7
	Araştırma Görevlisi	3	21,4
	Prof	1	7,1
	Doçent	1	7,1
	Öğretim Görevlisi	1	7,1
	Uzman Bilsem Müzik Öğretmeni	1	14,3
	Güzel Sanatlar Müzik Öğretmeni	1	7,1
Mezuniyet	Doktora devam etmekte	6	42,9

	Yüksek Lisans	4	28,6
	Doktora	3	21,4
	Lisans	1	7,1
Görev Yeri	Eğitim Fakültesi	4	28,6
	Özel Kurum	4	28,6
	MEB BİLSEM	3	21,4
	Konservatuvar	2	14,3
	MEB AGSL	1	7,1

Araştırmaya toplam 14 viyolonsel öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin meslekteki çalışma süreleri incelendiğinde, katılımcıların %21,4'ü (n = 3) 1–5 yıl arasında, %42,9'u (n = 6) 6–15 yıl arasında ve %35,7'si (n = 5) 16 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir. Çalışma grubunun meslekteki deneyim süresi 1 yıl ile 31 yıl arasında değişmekte olup, ortalama 11,9 yıl ve standart sapma 8,3 yıldır.

Unvan dağılımına bakıldığında, öğretmenlerin %35,7'si (n = 5) müzik öğretmeni, %21,4'ü (n = 3) araştırma görevlisidir. Ayrıca grubun %7,1'ini (n = 1) profesörler, %7,1'ini (n = 1) doçentler, %7,1'ini (n = 1) öğretim görevlileri, %14,3'ünü (n = 2) uzman Bilsem müzik öğretmenleri ve %7,1'ini (n = 1) güzel sanatlar müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Son mezuniyet derecelerine göre öğretmenlerin %42,9'u (n = 6) doktora eğitimine devam etmekte, %28,6'sı (n = 4) yüksek lisans, %21,4'ü (n = 3) doktora ve %7,1'i (n = 1) lisans düzeyindedir.

Görev yerleri incelendiğinde, öğretmenlerin %28,6'sı (n = 4) eğitim fakültelerinde, %28,6'sı (n = 4) özel kurumlarda, %21,4'ü (n = 3) MEB Bilsem'lerde, %14,3'ü (n = 2) konservatuvarlarda ve %7,1'i (n = 1) MEB güzel sanatlar liselerinde görev yapmaktadır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, katılımcıların demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çalma yılı, topluluk deneyimleri) belirlemeye yönelik soruların yanı sıra, bir çello topluluğunda çalmanın bireysel gelişim, akademik başarı ve sosyal ilişkiler üzerindeki etkilerini ölçmeye

yönelik sorular yer almıştır. Ayrıca, katılımcıların deneyimlerini daha ayrıntılı olarak ifade edebilmeleri için açık uçlu sorular da eklenmiştir.

Araştırmanın verilerinin toplanması amacıyla veriler konuyla ilgili Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bünyesindeki "Çello Orkestrası" ve "Viyolonsel Topluluğu"nda yer alan lisans öğrencileri ve Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda viyolonsel eğitimi veren öğretim elemanları ile bunlar dışındaki eğitim amacı güden viyolonsel topluluklarında görev alan kişilerden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanacaktır. Araştırmanın amacı dikkate alınarak araştırmacı ve alan uzmanı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanacaktır. Görüşme formu, katılımcılarla ilgili kişisel bilgiler (adı soyadı, kaçıncı sınıf olduğu, kaç yıldır viyolonsel çaldığı, katıldığı toplu çalgı çalışmaları, toplu çalışmaların motivasyona etkisi vb.) içerecektir. Görüşmeler, Google Forms ile yapılacaktır.

3.6. Verilerin Toplanması

Veriler Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde eğitim alan lisans ve lisansüstü öğrencilerden ve öğretim elemanlarından, yurdumuzda kurulmuş çeşitli viyolonsel topluluklarında görev alan kişilerden Google forms ile toplanacaktır.

3.7. Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması

Nicel veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel istatistikler kapsamında frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış; bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Ki-Kare testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenmiş, katılımcı ifadeleri temalar altında toplanarak frekans ve yüzde değerleriyle desteklenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu kısımda araştırma sonucunda elden edilen verilerin dağılımı, bu verilerin incelenip tablolaştırılıp yorumlanmasıyla ortaya çıkan bulgular ve yorumlar yer alacaktır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.1.1. Mesleki ve Özengen Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Katıldığı Çello Orkestrası veya Başka Bir Toplu Çalgı Çalışmasına Katılım Durumu ve Bunun Bireysel Çalgı Dersine Etkilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 3

Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Bireysel Çalgı Dersine Katkısına İlişkin Tablo

		n	%	Min	Maks
Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın bireysel viyolonseldeki ilerlemenize (bireysel çalgı dersinize) katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	56	94,9		
	Hayır	3	5,1		
Bir önceki soruya cevabınız Evet ise	Teknik	10	16,9		
	Müzikalite	13	22,0		
	Uyum	26	44,1		
	İş birliği	26	44,1		

	Dayanışma	17	28,8
	Özgüven	10	16,9
	Hepsi	28	47,5

Çello orkestrasında veya başka bir toplulukta çalmanın bireysel viyolonsel derslerine katkısı incelendiğinde, katılımcıların %94,9'u (n = 56) katkı sağladığını, %5,1'i (n = 3) katkı sağlamadığını belirtmiştir. Katkı sağladığını düşündükleri yönü ifade edenler arasında en yüksek oran %47,5 ile "hepsi" seçeneğinde toplanmıştır. Ayrıca %44,1'i (n = 26) uyum ve iş birliği, %28,8'i (n = 17) dayanışma, %22,0'si (n = 13) müzikalite, %16,9'u (n = 10) teknik ve özgüven katkısını vurgulamıştır. Bu sonuç, toplu çalgı çalışmaları deneyiminin katılımcıların bireysel performans gelişimine çok yönlü katkılar sağladığını göstermektedir. Bu durumda toplu çalgı çalışmalarının sadece müzikal ve teknik kazanımlar sağlamadığı, iş birliği, dayanışma gibi toplu yaşamda hayata dair yaşamsal beceriler kazandırdığı söylenebilir. Kişisel gelişimin önemli bir parçası olan "özgüven" konusunda katkı sağlaması da görülmektedir.

Tablo 4

Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Bireysel Çalgı Dersine Katkısına İlişkin Tablo 2

		Mesleki müzik eğitimi alan						Mesleki müzik eğitimi almayan					
		n	%	min	maks	ort	ss	n	%	min	maks	ort	ss
Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın bireysel viyolonseldeki ilerlemenize (bireysel çalgı dersinize) katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	43	93,5					13	100,0				
	Hayır	3	6,5					0	0,0				
Önceki soruya cevabınız evet ise	Teknik	5	10,9					5	38,5				
	Müzikalite	11	23,9					2	15,4				
	Uyum	23	50,0					3	23,1				
	İş birliği	21	45,7					5	38,5				
	Dayanışma	15	32,6					2	15,4				
	Özgüven	7	15,2					3	23,1				
	Hepsi	17	37,0					11	84,6				

Çello orkestrasında veya başka bir toplulukta çalmanın bireysel viyolonsel derslerine katkısına ilişkin bulgular incelendiğinde, mesleki müzik eğitimi alanların %93,5'i (n = 43),

mesleki müzik eğitimi almayanların ise tamamı (%100, n = 13) katkı sağladığını belirtmiştir. Katkı alanları detaylandırıldığında, mesleki müzik eğitimi alanların %10,9'u (n = 5) teknik, %23,9'u (n = 11) müzikalite, %50,0'si (n = 23) uyum, %45,7'si (n = 21) iş birliği, %32,6'sı (n = 15) dayanışma, %15,2'si (n = 7) özgüven ve %37,0'si (n = 17) tüm alanlarda katkı gördüğünü ifade etmiştir. Mesleki müzik eğitimi almayanlarda ise %38,5'i (n = 5) teknik, %15,4'ü (n = 2) müzikalite, %23,1'i (n = 3) uyum, %38,5'i (n = 5) iş birliği, %15,4'ü (n = 2) dayanışma, %23,1'i (n = 3) özgüven ve %84,6'sı (n = 11) tüm alanlarda katkı sağladığını belirtmiştir. Bu durumda mesleki ya da özengen viyolonsel eğitimi almış olmanın, toplu çalma kazanımları arasında bir anlamlı fark olmadığı söylenebilir. Diğer bir deyişle toplu çalma her iki gruba da benzer oranlarda fayda sağladığı söylenebilir.

Tablo 5

Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Bireysel Çalgı Dersine Katkısına İlişkin Tablo 3

		Şimdiye kadar hangi topluluklarda görev aldınız? (Çello orkestrası, gençlik oda orkestrası, okul orkestrası, koro vb)					
		Mesleki Müzik Eğitimi Alan		Mesleki Müzik Eğitimi Almayan			
		n	%	n	%	ki kare	p
Cinsiyet	Erkek	14	30,4	5	38,5	0,299	0,584
	Kadın	32	69,6	8	61,5		
Kaç Yıldır Çello Çalıyorsunuz?	2 Yıl Ve Altı	10	21,7	3	23,1	0,525	0,913
	3-5 Yıl Arası	19	41,3	4	30,8		
	6-8 Yıl Arası	11	23,9	4	30,8		
	9 Yıl Ve Üzeri	6	13,0	2	15,4		
Sınıfınız	İlkokul, Ortaokul, Lise	14	34,1	4	33,3	0,203	0,904
	Lisans	18	43,9	6	50,0		
	Yüksek Lisans/Doktora	9	22,0	2	16,7		
Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda Çalmanın Bireysel Viyolonseldeki İlerlemenize (Bireysel Çalgı Dersinize) Katkısı Olduğunu Düşünüyor Musunuz?	Evet	43	93,5	13	100,0	0,893	0,345
	Hayır	3	6,5	0	0,0		
Önceki soruya cevabınız evet ise	Teknik	5	10,9	5	38,5	5,482	0,019*

Müzikalite	11	23,9	2	15,4	0,429	0,512
Uyum	23	50,0	3	23,1	2,981	0,084
İş Birliği	21	45,7	5	38,5	0,213	0,645
Dayanışma	15	32,6	2	15,4	1,466	0,226
Özgüven	7	15,2	3	23,1	0,445	0,505
Hepsi	17	37,0	11	84,6	9,233	0,002

Bu bölümde, çello orkestrasında veya başka bir toplulukta çalmanın bireysel viyolonseldeki ilerlemeye katkısı ile cinsiyet, çello çalma süresi, öğrenim düzeyi ve katkı alanları arasındaki ilişkiler Ki-Kare analizi ile incelenmiştir.

Cinsiyet değişkenine göre yapılan analizde, müzik eğitimi alanların %30,4'ü (n = 14) erkek, %69,6'sı (n = 32) kadın iken; müzik eğitimi almayan grubun %38,5'i (n = 5) erkek, %61,5'i (n = 8) kadındır. Her iki grupta da kadın popülasyonu fazladır.

Çello çalma süresi ile müzik eğitimi durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, müzik eğitimi alan grubun %21,7'si (n = 10) 2 yıl ve altı, %41,3'ü (n = 19) 3–5 yıl, %23,9'u (n = 11) 6–8 yıl, %13,0'ü (n = 6) ise 9 yıl ve üzeri çello deneyimine sahiptir. Müzik eğitimi almayan grubun %23,1'i (n = 3) 2 yıl ve altı, %30,8'i (n = 4) 3–5 yıl, %30,8'i (n = 4) 6–8 yıl ve %15,4'ü (n = 2) 9 yıl ve üzeri deneyime sahiptir. Mesleki müzik eğitimi alan grubun çello çalma süresinin daha fazla olması doğaldır.

Öğrenim düzeyi açısından değerlendirildiğinde, müzik eğitimi alan grubun %34,1'i (n = 14) ilkokul/ortaokul/lise, %43,9'u (n = 18) lisans ve %22,0'si (n = 9) yüksek lisans/doktora düzeyindedir. Müzik eğitimi almayanların ise %33,3'ü (n = 4) ilkokul/ortaokul/lise, %50,0'si (n = 6) lisans, %16,7'si (n = 2) yüksek lisans/doktora düzeyindedir. Analiz sonuçları, öğrenim düzeyi ile müzik eğitimi durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir (Ki-Kare = 0,203, p = 0,904).

Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın bireysel viyolonsel dersine katkısı sorulduğunda, müzik eğitimi alan grubun %93,5'i (n = 43) katkı sağladığını, %6,5'i (n = 3) katkı olmadığını belirtmiştir. Müzik eğitimi almayan grubun ise tamamı (%100, n = 13) katkı sağladığını ifade etmiştir. Yapılan analiz sonucunda, bireysel derse katkı ile müzik eğitimi durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Ki-Kare = 0,893, p = 0,345).

Katkı türleri açısından incelendiğinde, teknik katkı seçeneğinde müzik eğitimi alanların %10,9'u (n = 5), almayanların ise %38,5'i (n = 5) bu görüşü bildirmiştir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır (Ki-Kare = 5,482, p = 0,019). "Hepsi" seçeneğini işaretleyenlerde de anlamlı farklılık görülmüştür; müzik eğitimi alanların %37,0'ı (n = 17), almayanların ise %84,6'sı (n = 11) katkının tüm boyutlarda gerçekleştiğini belirtmiştir (Ki-Kare = 9,233, p = 0,002). Diğer katkı alanlarında anlamlı ilişki bulunmamıştır: müzikalite (Ki-Kare = 0,429, p = 0,512), uyum (Ki-Kare = 2,981, p = 0,084), iş birliği (Ki-Kare = 0,213, p = 0,645), dayanışma (Ki-Kare = 1,466, p = 0,226) ve özgüven (Ki-Kare = 0,445, p = 0,505).

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.2.1. Mesleki ve Özengen Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Katıldığı Çello Orkestrası veya Başka Bir Toplu Çalgı Çalışmasına Katılım Durumu ve Bunun Bireysel Çalgı Dışında Diğer Derslerine Etkilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6

Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Diğer Derslerine Katkısına İlişkin Tablo

		n	%	Min	Maks	ort	ss
Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın diğer derslerinize olumlu etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	49	86,0				
	Hayır	8	14,0				

Çello orkestrasında veya başka bir toplulukta çalmanın diğer derslere olan etkisi incelendiğinde, katılımcıların %86,0'sı (n = 49) olumlu katkı sağladığını, %14,0'ü (n = 8) ise katkı sağlamadığını belirtmiştir.

Tablo 7

Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Diğer Derslerine Katkısına İlişkin Tablo 2

		Mesleki müzik eğitimi alan						Mesleki müzik eğitimi almayan		
		n	%	min	maks	ort	ss	n	%	min
Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın diğer derslerinize olumlu etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	37	84,1					12	92,3	
	Hayır	7	15,9					1	7,7	

Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın diğer derslere etkisine ilişkin bulgular incelendiğinde, mesleki müzik eğitimi alan grubun %84,1'i (n = 37), mesleki müzik eğitimi almayan grubun ise %92,3'ü (n = 12) olumlu katkı sağladığını ifade ettiği gözlemlenmiştir.

Tablo 8

Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarının Diğer Derslerine Katkısına İlişkin Tablo 3

		Şimdiye kadar hangi topluluklarda görev aldınız? (Çello orkestrası, gençlik oda orkestrası, okul orkestrası, koro vb)					
		Mesleki Müzik Eğitimi Alan		Mesleki Müzik Eğitimi Almayan			
		n	%	n	%	ki kare	p
Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda Çalmanın Diğer Derslerinize Olumlu Etkisi Olduğunu Düşünüyor Musunuz?	Evet	37	84,1	12	92,3	0,562	0,454
	Hayır	7	15,9	1	7,7		

Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın diğer derslere katkısı değerlendirildiğinde, mesleki müzik eğitimi alanların %84,1'i (n = 37), almayanların ise %92,3'ü (n = 12) olumlu katkı sağladığını belirtmiştir. Aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (Ki-Kare = 0,562, p = 0,454). Her iki grubun da diğer derslerine katkıda bulunduğu görülmüş ve bu burumda da bir fark görülmediği söylenebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.3.1. Mesleki ve Özengen Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Ders Dışı Yaptıkları Toplu Çalgı Çalışmalarının Sosyal İlişkilerine Dönük Katkılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 9

Katılımcıların Sosyal İlişkilerine Dönük Katkılara Ait Tablo

		Şimdiye kadar hangi topluluklarda görev aldınız? (Çello orkestrası, gençlik oda orkestrası, okul orkestrası, koro vb)					
		Mesleki müzik Eğitimi Alan		Mesleki müzik Eğitimi Almayan			
		n	%	n	%	ki kare	p
Çello orkestrası veya başka bir viyolonsel topluluğunda Çalmanın Sosyal İlişkilerinize Olumlu Etkisi Olduğunu Düşünüyor Musunuz?	Evet	42	91,3	12	92,3	0,013	0,909
	Hayır	4	8,7	1	7,7		

Sosyal ilişkilere katkıya yönelik bulgular incelendiğinde, müzik eğitimi alan grubun %91,3'ü (n = 42), almayan grubun ise %92,3'ü (n = 12) sosyal ilişkilerine katkı olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgular, çello orkestrasında veya başka bir toplulukta yer almanın yalnızca bireysel performans açısından değil, aynı zamanda akademik ve sosyal alanlarda da güçlü bir destek sağladığını ortaya koymaktadır. Yapılan analiz sonucunda sosyal ilişkilerle müzik eğitimi durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Ki-Kare = 0,013, p = 0,909).

Sosyal ilişkilere katkı açısından yapılan analizde, çello + okul orkestrası (%100,0, n = 10) ve çello + okul orkestrası + koro (%100,0, n = 6) gruplarında tüm katılımcılar olumlu katkı bildirmiştir. Yalnızca çello + koro grubunda yer alanların %16,7'si (n = 1) katkı olmadığını ifade etmiştir. Ki-Kare analizi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (Ki-Kare = 2,321, p = 0,677). Her iki grupta da toplu çalışmaların sosyal ilişkilere büyük oranda katkısı olduğu söylenebilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.4.1. Mesleki ve Özengen Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Katıldıkları Viyolonsel Toplulukların Bireylerde Uyandırdığı Metaforik Duygulara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 10

Katılımcılarda Uyanan His Tablosu

Çello orkestrasında veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalışmanın sizde uyandırdığı hissi bir metafor ile anlatınız. (Tek bir kelime ile ifade edecek olsaydınız ne derdiniz? Zevk, güven, mutluluk, kaos, zorluk, keyif, hüzün, tutku, ordu gibi)	n	%
Gurur	5	8,5
Mutluluk	4	6,8
Keyif	4	6,8
Huzur	4	6,8
Güven	4	6,8
Birlik	4	6,8
Tutku	3	5,1
Ordu	3	5,1
Uyum	2	3,4
Çok keyifli bir okul	1	1,7
Zorluk	1	1,7
Zevk, mutluluk, tutku	1	1,7
Zevk mutluluk tutku keyif zorluk	1	1,7
Zevk	1	1,7
Uyum ve heyecan	1	1,7
Telaş	1	1,7
Paylaşım	1	1,7
Normal	1	1,7
Mutluluk, zorluk	1	1,7
Mutluluk keyif tutku	1	1,7
Keyif ve tutku	1	1,7
Kararlılık	1	1,7
Kaos	1	1,7
Huzur, mutluluk, zevk, keyif vb.	1	1,7
Heyecan, keyif	1	1,7
Heyecan	1	1,7

Güven ve huzur	1	1,7
Farkındalık	1	1,7
Deneyim, Tecrübe, Öz güven	1	1,7
Büyüleyici	1	1,7
Bütünlük	1	1,7
Birlik ve beraberlik, mutluluk ve aile ortamı	1	1,7
Beraberlik	1	1,7
Aidiyet	1	1,7
Adrenalin	1	1,7
Toplam	59	100,0

Bu çalışmada katılımcıların çello orkestrasında veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalışma deneyimlerini bir metafor ile ifade etmeleri istenmiş ve toplamda 59 yanıt alınmıştır. Yanıtların içerik analizi sonucunda temalar, frekans ve yüzde değerleri ile birlikte değerlendirilmiştir.

1. Pozitif Duygular ve Deneyimler

Katılımcıların önemli bir kısmı orkestrada yer almayı olumlu duygularla tanımlamıştır. En sık tekrar eden ifadeler arasında “gurur” (n = 5, %8,5), “birlik” (n = 4, %6,8), “güven” (n = 4, %6,8), “huzur” (n = 4, %6,8), “keyif” (n = 4, %6,8) ve “mutluluk” (n = 4, %6,8) yer almaktadır. Bu ifadeler, orkestranın katılımcılar açısından güçlü bir aidiyet duygusu, mutluluk ve motivasyon kaynağı olduğunu göstermektedir. Ayrıca “birlik ve beraberlik, mutluluk ve aile ortamı” gibi çoklu kavramlar da (n = 1, %1,7) bu temayı desteklemektedir.

2. Tutku ve Motivasyon

Katılımcıların bir bölümü orkestrayı “tutku” (n = 3, %5,1) ve “keyif ve tutku” (n = 1, %1,7) gibi ifadelerle tanımlamıştır. Bunun yanında “zevk, mutluluk, tutku” (n = 1, %1,7) ve “mutluluk, keyif, tutku” (n = 1, %1,7) gibi çoklu duygusal metaforlar da ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, orkestrada çalışmanın bireylerde derin bir bağlılık, içsel motivasyon ve sanatsal haz yarattığını göstermektedir.

3. Ortaklık, Uyum ve Paylaşım

Katılımcılar orkestra deneyimini sıklıkla kolektif uyum ve paylaşım üzerinden tanımlamıştır. “Ordu” (n = 3, %5,1), “uyum” (n = 2, %3,4) ve “paylaşım” (n = 1, %1,7) ifadeleri bu bağlamda dikkat çekmektedir. Ordu metaforu, orkestra disiplinini ve kolektif hareket etme gerekliliğini temsil ederken; uyum kavramı, bireyler arasında koordinasyon ve işbirliğini öne çıkarmaktadır.

4. Heyecan ve Dinamik Duygular

Bazı katılımcılar deneyimi daha çok heyecan verici ve dinamik bir süreç olarak betimlemiştir. “Heyecan” (n = 1, %1,7), “heyecan ve keyif” (n = 1, %1,7) ve “uyum ve heyecan” (n = 1, %1,7) gibi ifadeler bu duygusal yönü ortaya koymaktadır. Bunun yanında “adrenalin” (n = 1, %1,7) de orkestradaki sahne deneyiminin yoğun ve canlı bir atmosfer oluşturduğunu göstermektedir.

5. Zorluk ve Kaos Deneyimi

Az sayıda katılımcı orkestrayı zorluklar ve karmaşık duygularla ilişkilendirmiştir. “Zorluk” (n = 1, %1,7), “mutluluk, zorluk” (n = 1, %1,7), “zevk, mutluluk, tutku, keyif, zorluk” (n = 1, %1,7) ve “kaos” (n = 1, %1,7) ifadeleri, bazı bireylerin bu süreci zaman zaman karmaşık, yorucu ve zorlayıcı olarak algıladığını göstermektedir.

6. Kişisel Gelişim ve Özdeğer

Bazı metaforlar bireysel gelişim boyutunu öne çıkarmaktadır. “Deneyim, tecrübe, öz güven” (n = 1, %1,7) ve “farkındalık” (n = 1, %1,7) ifadeleri, orkestranın kişisel anlamda özgüven kazandırıcı ve öğretici bir deneyim olduğunu göstermektedir.

Elde edilen bulgular, çello orkestrasında veya başka bir toplulukta çalışmanın katılımcılar açısından büyük ölçüde pozitif duygular (gurur, mutluluk, huzur, keyif, güven) ile ilişkilendirildiğini ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra tutku, uyum, paylaşım ve kolektif hareket metaforları, orkestranın yalnızca bireysel değil aynı zamanda sosyal ve kolektif bir deneyim olduğunu vurgulamaktadır. Az sayıda ifade ise sürecin zorluk ve kaos boyutuna işaret etmektedir. Genel olarak, çello orkestrasında çalışmak katılımcılara hem duygusal doyum hem de kişisel gelişim ve aidiyet kazandıran bir deneyim olarak öne çıkmaktadır.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.5.1. Öğrencileri Viyolonsel Topluluklarında Görev Alan Öğretmenlerin, Toplu Çalgı Çalışmalarının Öğrencilerin Bireysel Çalgılarına Katkılarına İlişkin Görüşlerine Dair Bulgular ve Yorumlar

Bu alt problem kapsamında öğretmenlere iki soru sorulmuştur. Sorular;

"Viyolonsel eğitiminde ders dışı toplu çalgı çalışmalarının öğrencilerin bireysel çalgı derslerine ilişkin katkı ve etkilerine dair ne düşünüyorsunuz?"

"Ders dışı toplu çalgı çalışmalarına katılan öğrencilerinizde gözlemlediğiniz değişiklikler nelerdir?"

Öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14 olarak kodlanmıştır.

Tablo 11

Tematik Analiz Tablosu (Öğretmen Görüşleri)

Tema	Alt Kodlar	Katılımcılar	Öğretmen Görüşlerinden Alıntı
Teknik ve Müzikal Gelişim	Ritim ve Entonasyon	Ö2, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14	Toplu çalma sürecinde entonasyon ve ritim konularında daha dikkatli olduklarını gözlemliyorum. (Ö2)
	Yay Tekniği ve Nüans	Ö5, Ö7, Ö10, Ö13, Ö14	Yayın kullanım şekli, itme–çekme noktaları, bağlı–ayrı çalım teknikleri ve nüanslara dikkat etme becerileri gelişiyor. (Ö10)
	Deşifre Becerisi	Ö7, Ö12, Ö13	Toplu çalma esnasında öğrencilerin deşifrelerinin geliştiğini gözlemliyorum. (Ö12)
	Çalgı Hakimiyeti ve Teknik Uygulama	Ö5, Ö8, Ö11, Ö14	Toplu çalgı ortamı, bireysel derslerde öğrenilen teknik becerilerin sahada sınanmasına yardımcı oluyor. (Ö5)
Motivasyon/Özgüven	Motivasyon Artışı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9,	Toplu çalışmalardan sonra

		Ö11, Ö13, Ö14	öğrenciler derse daha istekli geliyor. (Ö2)
	Özgüven Gelişimi	Ö2, Ö5, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13, Ö14	Bir grubun parçası olmak öğrencilerin özgüvenlerini önemli ölçüde artırıyor. (Ö14)
	Performans Kaygısının Azalması	Ö2, Ö5, Ö7, Ö13, Ö14	Bir grubun güvenli ortamında sahneye çıkmak, tek başına performans yapma kaygısını önemli ölçüde azaltıyor. (Ö14)
Sosyal ve Pedagojik Katkılar	İş birliği ve Uyum	Ö2, Ö5, Ö7, Ö9, Ö13, Ö14	Birlikte çalma sürecinde öğrenciler uyum sağlama ve dinleme becerilerini geliştiriyor. (Ö7)
	Sorumluluk ve Liderlik	Ö1, Ö5, Ö7, Ö11, Ö14	Toplu çalgı ortamı sorumluluk alma ve liderlik becerilerinin gelişimine katkı sağlıyor. (Ö5)
	Akran Öğrenimi ve Rol Model Etkisi	Ö1, Ö3, Ö4, Ö6, Ö9, Ö11	Akranlarından görerek ve duyarak öğrenme süreci çok etkili oluyor. (Ö3)
	Kültürel Birikim ve Mesleki Kimlik	Ö1, Ö10, Ö11, Ö14	Toplu çalışmalar öğrencilerin mesleki kimlik kazanmasına yardımcı oluyor. (Ö1)
	Sosyal Sorumluluk ve Rekabet	Ö11, Ö14	Arkadaşlarımı yarı yolda bırakmamalıyım düşüncesi en etkili çalışma motivasyonu oluyor. (Ö14)
	Sosyal Beceri ve İletişim	Ö3, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13	Topluluk deneyimi öğrencilerin sosyal becerilerini ve iletişim yetilerini güçlendiriyor. (Ö7)
Zorluklar / Eleştirel Noktalar	Bireysellik Azalması / Solo Performans Gerilemesi	Ö12	Toplu çalışmaların yanında öğrencilerin solo performanslarının gerileyebildiğini gözlemledim. (Ö12)

Öğretmen görüşlerine göre, ders dışı toplu çalgı çalışmalarının öğrencilerin bireysel viyolonsel eğitimine çok yönlü katkılar sunduğu görülmüştür. Katılımcılardan yedi

öğretmen, bu çalışmaların özellikle ritim ve entonasyon duyarlılığını geliştirdiğini belirtmiştir (Ö2, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14). Ayrıca beş öğretmen, topluluk deneyiminin öğrencilerin yay tekniği ve nüanslara dikkat etme becerilerini olumlu yönde etkilediğini vurgulamıştır (Ö5, Ö7, Ö10, Ö13, Ö14). Bunun yanında üç öğretmen, öğrencilerin toplu çalışmalarda deşifre becerilerinin geliştiğini ifade etmiştir (Ö7, Ö12, Ö13). Yine dört öğretmen, bireysel derslerde öğrenilen teknik becerilerin topluluk ortamında uygulanabildiğini ve öğrencilerin çalgı hâkimiyetinin arttığını dile getirmiştir (Ö5, Ö8, Ö11, Ö14).

Motivasyon ve özgüven açısından da öğretmenlerin ortak görüşü dikkat çekicidir. Katılımcılardan on öğretmen, topluluk deneyiminin öğrencilerin motivasyonlarını artırdığını ve onları derse daha hazırlıklı getirdiğini belirtmiştir (Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14). Bunun yanı sıra yedi öğretmen, topluluk çalışmalarının öğrencilerin özgüvenlerini geliştirdiğini ifade etmiştir (Ö2, Ö5, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13, Ö14). Ayrıca beş öğretmen, bir grubun güvenli ortamında sahneye çıkmanın öğrencilerin performans kaygılarını azalttığını vurgulamıştır (Ö2, Ö5, Ö7, Ö13, Ö14).

Sosyal ve pedagojik katkılar, bulguların en geniş boyutunu oluşturmaktadır. Katılımcılardan altı öğretmen, topluluk deneyiminin öğrencilerin iş birliği ve uyum becerilerini geliştirdiğini dile getirmiştir (Ö2, Ö5, Ö7, Ö9, Ö13, Ö14). Beş öğretmen, öğrencilerin bu süreçte sorumluluk alma ve liderlik becerilerinde gelişim gösterdiğini ifade etmiştir (Ö1, Ö5, Ö7, Ö11, Ö14). Ayrıca altı öğretmen, topluluk çalışmalarının akran öğrenimi ve rol model etkisi açısından önemli katkılar sağladığını belirtmiştir (Ö1, Ö3, Ö4, Ö6, Ö9, Ö11). Dört öğretmen, öğrencilerin kültürel birikim kazandığını ve mesleki kimliklerinin güçlendiğini ifade etmiştir (Ö1, Ö10, Ö11, Ö14). Bunun yanında iki öğretmen, topluluk deneyiminin öğrencilerde sosyal sorumluluk bilinci ve rekabet ortamı oluşturduğunu vurgulamıştır (Ö11, Ö14). Son olarak beş öğretmen, bu çalışmaların öğrencilerin sosyal beceri ve iletişim yetilerini güçlendirdiğini dile getirmiştir (Ö3, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13).

Olumlu katkıların yanı sıra sınırlı da olsa eleştirel görüşlere de rastlanmıştır. Katılımcılardan bir öğretmen, toplu çalgı deneyiminin öğrencilerin bireysel yönlerini zayıflatabileceğini ve solo performans düzeylerinde düşüşe yol açabileceğini dile getirmiştir (Ö12)

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bulgularından elde edilen verilere göre;

5.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Birinci alt problemde "Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmasına Katılım Durumu ve Bunun Bireysel Çalgı Dersine Etkileri"ne ilişkin sonuçlarda;

Mesleki ve özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin neredeyse tamamı (%94,9), katıldıkları toplu çalgı çalışmalarının bireysel çalgı derslerine olumlu katkı sağladığını belirttiği gözlemlenmiştir. Katkı sağladığı alanlara bakıldığında uyum ve iş birliği, dayanışma yönünden yüksek gelen sonuçlar, toplu çalgı çalışmalarının kişilerin sosyal ve iletişim becerilerini güçlendirdiği söylenebilir. Aynı zamanda teknik yönden (yay, entonasyon, pozisyon, müzikalite) geliştiğini ifade eden katılımcılar, katıldıkları toplu çalgı çalışmalarının bireysel derslerindeki teknik ilerlemelerine katkı sağladığını ifade etmiştir.

Bu veriler doğrultusunda toplu çalgı çalışmalarının, kişilerin bireysel çalgılarındaki kabiliyetlerini, sosyal ilişkilerini ve sosyal kabiliyetlerini olumlu olarak pekiştirdiği söylenebilir.

5.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

İkinci alt problemde yer alan "Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarına Katılım Durumu ve Bunun Bireysel Çalgı Dersi Dışındaki Derslere Olan Etkileri"ne ilişkin sonuçlara

bakıldığında;

Çello orkestrası veya benzeri topluluk çalışmalarının, öğrencilerin bireysel çalgı dersi dışındaki alanlara katkısı incelendiğinde, elde edilen bulgular toplu çalgı çalışmalarının çok yönlü yararlarını ortaya koymaktadır. Katılımcıların %86,0'ı (n=49) toplu çalgı deneyiminin bireysel çalgı dersi dışındaki derslere (armoni, piyano, solfej, şan vb.) olumlu katkı sağladığını belirtmiştir. Bu sonuç doğrultusunda topluluk çalışmasının yalnızca çalgısal becerileri değil, aynı zamanda genel müziksel yeterlikleri de desteklediği söylenebilir. Katkı sağladığını ifade etmeyen katılımcıların oranı ise %14,0 (n=8) ile oldukça düşük düzeydedir.

5.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Üçüncü alt problemdeki "Katılımcıların Toplu Çalgı Çalışmalarına Katılım Durumu ve Bunun Sosyal İlişkilerine Etkileri"ne baktığımız zaman;

Toplu çalgı çalışmalarının sosyal ilişkilere olan etkisi incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun bu çalışmaların olumlu katkı sağladığını düşündüğü görülmektedir. Katılımcıların %91,5'i (n=54) toplu çalgı deneyiminin sosyal ilişkilerini geliştirdiğini ifade ederken, yalnızca %8,5'i (n=5) herhangi bir katkı sağlamadığını belirtmiştir.

Bu bulgu, topluluk çalışmalarının bireyler arası iletişim, uyum ve iş birliği, dayanışma gibi becerilerini güçlendirdiğini, aynı zamanda öğrencilerin grup içi dayanışma ve aidiyet duygularını artırdığını göstermektedir. Çalgı eğitiminin bireysel yönüyle birlikte sosyal bir boyut da kazandıran topluluk çalışmaları, öğrencilerin yalnızca müzikal değil, sosyal gelişim süreçlerinde de önemli bir rol üstlenmektedir. Konser öncesi ve periyodik provalarda bir arada vakit geçirmek, ortak hedefe yönelmek, verilen görevleri yerine getirme isteği, prova aralarındaki sohbetler, grup çalışmaları ve konser öncesi yapılan iş bölümü; orkestra üyelerini iş birliğine teşvik eden ve iletişimi zorunlu kılan unsurlardır. Bu süreçte bireyler, bir topluluğun parçası olarak yalnızca müzikal becerilerini değil, aynı zamanda sosyal gelişimlerini ve duygusal zekâlarını da ilerletmektedirler

5.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Dördüncü alt problem olan “Mesleki ve özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin katıldıkları viyolonsel topluluklarının bireylerde çağrıştırdığı metafor nedir?”e baktığımızda;

Ortaya çıkan bulgular topluluk çalışmalarının katılımcılarda çok boyutlu çağrışımlar uyandırdığını göstermektedir. İçerik analizi sonucunda en sık karşılaşılan temaların “pozitif duygular ve deneyimler” kategorisinde yoğunlaştığı görülmektedir. “Gurur” (n=5, %8,5), “birlik” (n=4, %6,8), “güven” (n=4, %6,8), “huzur” (n=4, %6,8), “keyif” (n=4, %6,8) ve “mutluluk” (n=4, %6,8) gibi kavramlar, çello orkestrası deneyiminin öğrenciler için güçlü bir aidiyet, mutluluk ve motivasyon kaynağı olduğunu ortaya koymaktadır.

Bulgular, bunun yanı sıra topluluk çalışmalarının bireylerde tutku ve motivasyon unsurlarını da pekiştirdiğini göstermektedir. “Tutku” (n=3, %5,1) ve benzeri ifadeler, orkestranın sanatsal doyum ve bağlılık yaratan bir öğrenme ortamı sunduğunu göstermektedir. Ayrıca “ordu” (n=3, %5,1) ve “uyum” (n=2, %3,4) gibi metaforlar, orkestranın disiplin, iş birliği ve kolektif hareket etme gerekliliğini temsil etmektedir. Az sayıda katılımcı ise süreci “zorluk” ve “kaos” kavramlarıyla ifade ederek, orkestranın zaman zaman karmaşık ve zorlayıcı bir yönü olduğunu dile getirmiştir. Bununla birlikte “deneyim, tecrübe, öz güven” ve “farkındalık” gibi metaforlar, topluluk çalışmasının kişisel gelişim, özgüven ve öğrenme açısından katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Genel olarak elde edilen sonuçlar, viyolonsel topluluklarının katılımcılar için büyük ölçüde olumlu duygular, sosyal aidiyet, iş birliği ve bireysel gelişim ile ilişkilendirildiğini göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak toplu çalgı çalışmalarının yalnızca müzikal bir etkinlik değil, aynı zamanda bireylerin duygusal, sosyal ve kişisel gelişimlerini destekleyen çok yönlü bir öğrenme süreci sunduğu söylenebilir.

5.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Öğrencileri viyolonsel topluluklarında görev alan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, ders dışı toplu çalgı çalışmalarının bireysel çalgı eğitimine çok yönlü katkılar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmaların öğrencilerin ritim, entonasyon, deşifre ve yay teknikleri gibi teknik becerilerini geliştirdiği; müzikalite, dinleme, uyum sağlama, liderlik ve sorumluluk alma gibi pedagojik kazanımlar kazandırdığı belirlenmiştir. Ayrıca topluluk deneyiminin öğrencilerin motivasyonlarını artırdığı, düzenli çalışma alışkanlığı

kazandırdığı, özgüvenlerini geliştirdiği, performans kaygılarını azalttığı ve sosyal becerilerini güçlendirdiği ortaya çıkmıştır. Genel olarak, toplu çalgı çalışmalarının bireysel çalgı eğitimini destekleyen önemli bir unsur olduğu, ancak öğrencilerin gelişiminde en verimli sonucu elde edebilmek için bireysel ve toplu çalışmaların dengeli bir şekilde yürütülmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

5.6. Tartışma

Bu araştırmada elde edilen bulgular, ders dışı toplu çalgı çalışmalarının öğrencilerin bireysel çalgı eğitimine çok yönlü katkılar sağladığını ortaya koymuştur. Katılımcıların %94,9'unun toplu çalgı deneyimlerinin bireysel derslerine katkı sağladığını ifade etmesi ve %86'sının diğer derslere de olumlu yansımalar olduğunu belirtmesi, topluluk deneyimlerinin hem teknik hem de akademik açıdan güçlü bir destek sunduğunu göstermektedir. Öğrenciler teknik becerilerin yanı sıra motivasyon, özgüven ve sosyal gelişim alanlarında da önemli kazanımlar elde etmiş, öğretmenler ise bu katkıları liderlik, sorumluluk ve orkestra kültürü gibi pedagojik boyutlarla ilişkilendirmiştir.

Bu bulgular, literatürdeki çalışmalarla büyük ölçüde örtüşmektedir. Mustul (2018), keman ve viyola öğrencilerinin toplu çalgı deneyimlerini incelediği çalışmasında, birlikte müzik yapmanın öğrencilerin motivasyonunu artırdığını, kişiler arası iletişimi güçlendirdiğini ve teknik-müzikal gelişime katkı sağladığını ortaya koymuştur. Benzer biçimde bu çalışmada da öğrencilerin toplu çalgı deneyimlerinin motivasyon ve teknik becerileri güçlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ercan ve Orhan'ın (2019) viyolonsel dörtlüleri üzerine yürüttükleri araştırmada, oda müziği çalışmalarının öğrencilerin umut düzeylerini artırdığı saptanmıştır. Bu sonuç, toplu müzik yapmanın yalnızca teknik değil, psikolojik açıdan da öğrencileri desteklediğini göstermektedir. Benzer şekilde, bu çalışmada da toplu çalgı deneyimlerinin öğrencilerde özgüven artışı ve performans kaygısının azalması gibi psikolojik katkılar sunduğu görülmüştür.

Yöndem (2016) ise çalgı topluluklarının işleyişine odaklandığı çalışmasında, toplu çalgıların çoğunlukla ders dışı etkinlikler olarak yürütüldüğünü ve öğrencilerin motivasyonlarını artırarak sosyal ilişkilerini güçlendirdiğini belirtmiştir. Bu çalışmada elde

edilen bulgular da Yöndem'in ulaştığı sonuçları destekler niteliktedir; öğrencilerin sosyal becerilerinin geliştiği, arkadaşlık bağlarının güçlendiği ve birlikte müzik yapmaktan zevk aldıkları vurgulanmıştır.

Avcı'nın (2017) çalışmasında ise bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin toplu çalgı performansı ve grup içi iş birliği ile ilişkisi incelenmiş; yüksek duygusal zekâya sahip öğrencilerin müzikal başarı ve grup içi rol alma becerilerinde öne çıktıkları belirlenmiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmada elde edilen sosyal beceri, iletişim ve iş birliği temalarının önemini desteklemekte, toplu çalgı deneyimlerinin yalnızca teknik değil, duygusal ve sosyal yönleriyle de öğrenci gelişimine katkı sunduğunu göstermektedir.

Son olarak Alp'in (2024) amatör çalgı eğitimi alan bireylerle gerçekleştirdiği çalışmada, toplu çalgı deneyiminin motivasyon üzerinde anlamlı farklılıklar yarattığı bulunmuştur. Çalışma sonucunda, topluluk katılım sıklığının, konser deneyimlerinin, çalgıya yönelik bağlılığın ve sosyal etkileşimlerin motivasyonu artırdığı belirlenmiştir. Bu araştırma da benzer biçimde, toplu çalgıların öğrencilerin bireysel çalışma motivasyonunu yükselttiğini, düzenli çalışma alışkanlığı kazandırdığını ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunduğunu göstermiştir.

Sonuç olarak, mevcut araştırma literatürdeki çalışmalarla paralellik göstermektedir. Ancak özgün yanı, doğrudan viyolonsel özelinde hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin görüşlerini bir arada ele almasıdır. Bu yönüyle, toplu çalgı deneyiminin pedagojik, teknik ve sosyal boyutlarını bütüncül bir şekilde tartışarak literatüre katkı sunmaktadır.

5.7. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular, toplu çalgı çalışmalarının bireysel çalgı gelişimine, genel müziksel yeterliklere, sosyal ilişkilere ve kişisel-duygusal gelişime çok yönlü katkılar sunduğunu ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki öneriler geliştirilebilir;

1. Ders dışı yapılan toplu çalgı çalışmalarının, öğrencilerin bireysel derslerine olumlu katkıları olduğu saptanmıştır. Yapılan toplu çalgı çalışmalarının öğrencilerin çalgılarındaki teknik becerilerini arttırdığı ve motivasyonlarını yükselttiği görülmüştür. Toplu çalgı çalışmalarının bireysel çalgı dersine olan pozitif itici gücü nedeniyle özengen veya mesleki müzik eğitimi alan kişilerin imkanları dahilinde bu

topluluklara katılması önerilmektedir.

2. Ders dışı yapılan toplu çalgı çalışmalarının, öğrencilerin bireysel çalgı dersinde olduğu gibi diğer derslerinde de (armoni, piyano, solfej, şan vb) olumlu katkıları olduğu görülmüştür. Toplu çalgı çalışmalarının kişilerde çok yönlü katkıları olduğu saptanmıştır. Yalnızca çalgı becerisini değil, genel müziksel yeterliliklerini de pozitif yönde etkilediği görülmüştür. Yine imkanlar dahilinde özengen ve mesleki müzik eğitimi alan kişilerin bu topluluklara katılması önerilmektedir.
3. Ders dışı yapılan toplu çalgı çalışmalarının öğrencilerin sosyal durumlarına da pozitif etkisi olduğu saptanmıştır. Bireyi ele alırken sadece müzikal becerisini değil, sosyal becerilerini de göz önüne aldığımızda bu sonuç doğrultusunda bireylerin sosyal gelişimlerine de pozitif katkı sağladığından dolayı, toplu çalgı çalışmalarına katılım önerilmektedir.
4. Viyolonsel toplulukları ve benzeri çalgı toplulukları daha yaygın hale getirilerek öğrencilerin sosyal aidiyet duygusu ve müzikal motivasyonları güçlendirilebilir. Katılımcılarda yoğun şekilde çağrışım yaratan "gurur, birlik, güven ve mutluluk" gibi olumlu metaforların desteklenebilmesi için topluluk çalışmaları yalnızca teknik bir eğitim süreci değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal öğrenme ortamları olarak da tasarlanması önerilmektedir.

5. Mesleki müzik eğitimi verilen kurumlarda bireysel çalgı dersleri dışında orkestra-oda müziği dersleri verilmektedir. Bu dersler orkestra enstrümanlarının katılımıyla mümkün olmaktadır. Orkestra dersine katılamayan diğer enstrümanlar oda müziği almaktadır. Bu dersin yanı sıra benzer çalgı gruplarında veya aynı çalgıyı çalan öğrencilerin bir arada toplu müzik yapması, oda müziği dersinin olması, kişilerin çalgı becerilerini ve ilişkilerini güçlendirecek, sosyalleşmelerine katkıda bulunacaktır. Motivasyonlarını arttıracağı düşünülmektedir. Haftada bir gün yapılan bireysel çalgı dersinin yanında okulda aynı enstrümanı çalan bütün öğrencilerin katılım sağladığı bir ders saati önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Akyürek, R. (2018). Müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlarda toplu çalgı eğitiminde yeni yaklaşımlar. *The Journal of Social and Humanties Sciences Research, 1113-1120.*

Alp, F.E. (2024). *Özengen çalgı eğitiminde toplu çalmanın motivasyona etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Avcı, B. (2017). *Bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları ve konser performanslarına etkisi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Barış, D.A., Şendurur, Y. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22.

Cherry, K. (2025). *WIntrinsic Motivation: How Internal Rewards Drive Behavior?* https://www.verywellmind.com/what-is-intrinsic-motivation-2795385 sayfasından erişilmiştir.

Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *21.*

Çilden, Ş. (2003). *Çalgı eğitiminde nitelik sorunları*. Cumhuriyetimizin 80. yılında Müzik Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Karan, M. (2011). *Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi alan öğrencilerin mesleki yönelimlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kıvrak, Y. (2003). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarımızda toplu çalma/söyleme derslerindeki repertuar sorunu*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Ercan, H. and Yıldırım Orhan, Ş. (2019). Oda müziği çalışmalarının Müzik öğretmeni adaylarının umut düzeylerine etkisi (viyolonsel dörtlüleri örneği*). The Journal of Academic Social Science*, *7* (90).

Mustul, Ö. (2018*).* Lisans öğrencilerinin birlikte müzik yapma sürecindeki kazanımlarına ilişkin görüşleri*. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *7* (3).

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*(1), 68–78.

Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi, Ankara.

Sak, Ö.S. (1997). *İlköğretim okullarında müzik eğitimi ve çocuk şarkıları üzerine bir araştırma, Y*ayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Sucuoğlu, H. (2003). *İşbirlikli öğrenmenin öğrencilerin yükleme, edim ve strateji kullanımları üzerindeki etkileri ve işbirlikli öğrenme gruplarındaki etkileşim örüntüleri.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Uçan, A. (1994). *Müzik eğitiminde kavramlar - ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Arkadaş

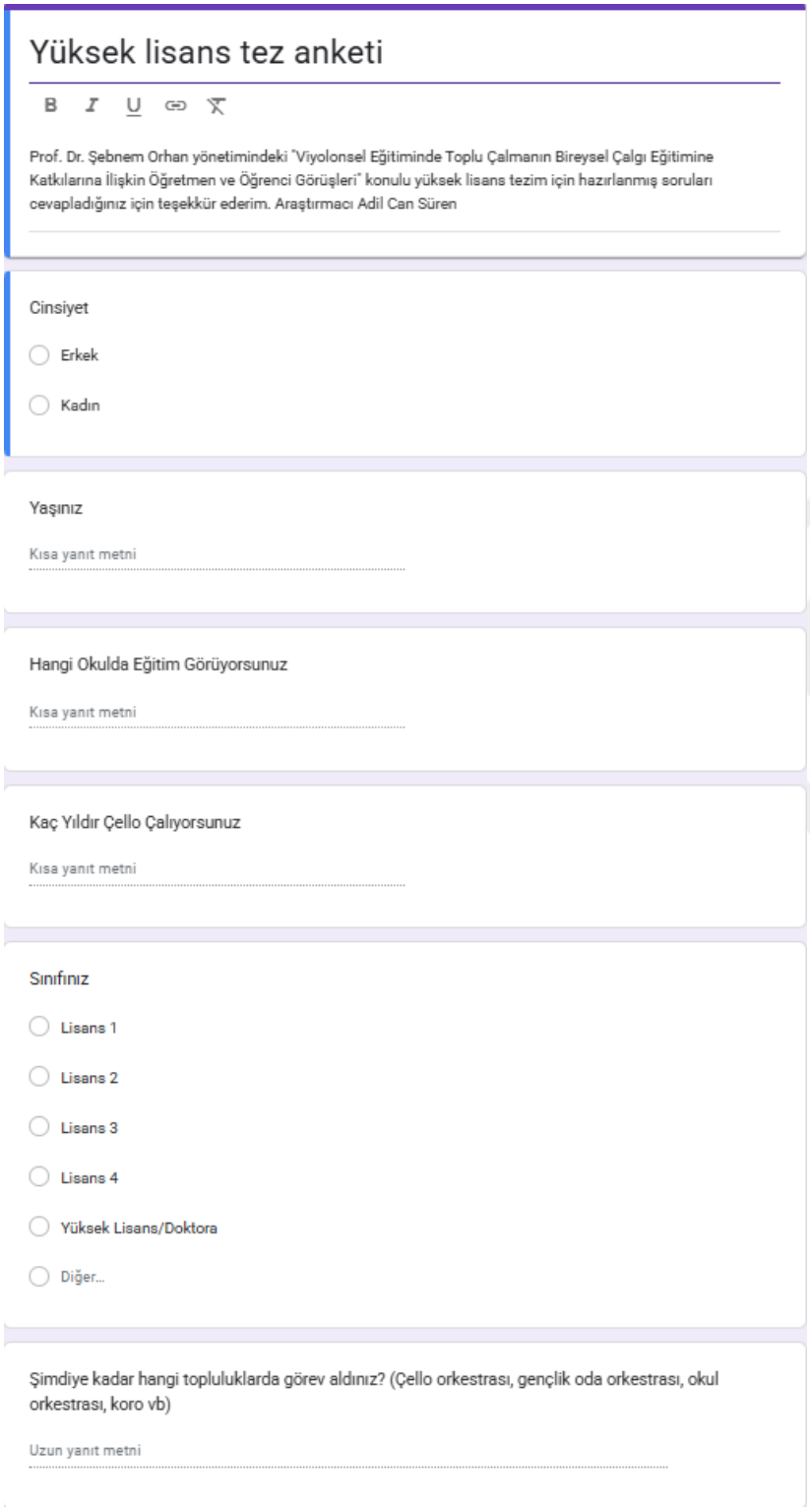
Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi, s.10.

Uçan, A. (1999). *İlköğretimde etkili öğretme ve öğrenme öğretmen el kitabı.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Yöndem, S. (2016*)* Müzik eğitiminde çalgı topluluklarının önemi ve işleyişi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (İpekyolu Özel Sayısı), 2568-2579.

EKLER

Ek 1. Öğrenci Anketi Soruları

Yüksek lisans tez anketi

Prof. Dr. Şebnem Orhan yönetimindeki "Viyolonsel Eğitiminde Toplu Çalmanın Bireysel Çalgı Eğitimine Katkılarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" konulu yüksek lisans tezim için hazırlanmış soruları cevapladığınız için teşekkür ederim. Araştırmacı Adil Can Süren

Cinsiyet

Erkek

Kadın

Yaşınız

Kısa yanıt metni

Hangi Okulda Eğitim Görüyorsunuz

Kısa yanıt metni

Kaç Yıldır Çello Çalıyorsunuz

Kısa yanıt metni

Sınıfınız

Lisans 1

Lisans 2

Lisans 3

Lisans 4

Yüksek Lisans/Doktora

Diğer...

Şimdiye kadar hangi topluluklarda görev aldınız? (Çello orkestrası, gençlik oda orkestrası, okul orkestrası, koro vb)

Uzun yanıt metni

Çello (
metafor ile anlatınız. (Tek bir kelime ile ifade edecek olsaydınız ne derdiniz? Zevk, güven, mutluluk, kaos, zorluk, keyif, hüzün, tutku, ordu gibi)

Kısa yanıt metni

Çello orkestrasında veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın bireysel viyolonseldeki ilerlemenize (bireysel çalgı dersinize) katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?

- Evet
- Hayır

Bir önceki soruya cevabınız evet ise;

- Teknik
- Müzikalite
- Uyum
- İş birliği
- Dayanışma
- Özgüven
- Hepsi
- Diğer...

Çello orkestrasında veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın diğer derslerinize olumlu etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

- Evet
- Hayır

Çello orkestrasında veya başka bir viyolonsel topluluğunda çalmanın sosyal ilişkilerinize olumlu etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

- Evet
- Hayır

EK 2. Öğretmen Anketi Soruları

Yüksek Lisans Öğretmen Görüş Formu

Prof. Dr. Şebnem Orhan yönetimindeki "Viyolonsel Eğitiminde Toplu Çalmanın Bireysel Çalgı Eğitimine Katkılarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" konulu yüksek lisans tezim için hazırlanmış soruları cevapladığınız için teşekkür ederim. Araştırmacı Adil Can Süren

En son mezun olduğunuz derece?

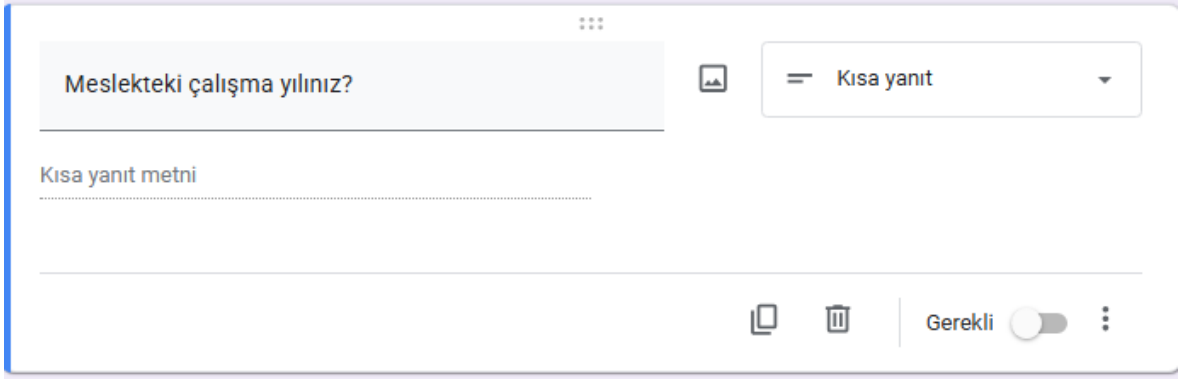
- Lisans
- Yüksek Lisans
- Doktora
- Doktora devam etmekte

Göreviniz?

- MEB BİLSEM Viyolonsel Öğretmeni
- MEB AGSL Viyolonsel Öğretmeni
- Konservatuvarda Viyolonsel Öğretmeni
- Eğitim Fakültesinde Viyolonsel Öğretmeni
- Güzel Sanatlar Fakültesinde Viyolonsel Öğretmeni
- Özel Bir Kurumda Viyolonsel Öğretmeni

Ünvanınız?

- Prof
- Doçent
- Dr. Öğretim Üyesi
- Öğretim Görevlisi
- Araştırma Görevlisi
- Uzman Bilsem Müzik Öğretmeni
- Güzel Sanatlar Müzik Öğretmen
- Müzik Öğretmeni

Viyolonsel eğitiminde ders dışı toplu çalgı çalışmalarının öğrencilerin bireysel çalgı derslerine ilişkin katkı ve etkilerine dair ne düşünüyorsunuz?

Uzun yanıt metni

Ders dışı toplu çalgı çalışmalarına katılan öğrencilerinizde gözlemlediğiniz değişiklikler nelerdir?

Uzun yanıt metni

EK 3. Etik Komisyon Onay Formu

Evrak Tarih ve Sayısı: 21.07.2025-E.1287740

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Komisyonu

2025 AİLE YILI

Sayı : E-77082166-302.08.01-1287740 21.07.2025
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

DAĞITIM YERLERİNE

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı **Yüksek Lisans Öğrencisi Adil Can SÜREN**'in, **Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN**'ın danışmanlığında yürüttüğü ***"Viyolonsel Eğitiminde Toplu Çalmanın Bireysel Çalgı Eğitimine Katkılarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Gazi Üniversitesi Örneği)"*** adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **08.07.2025** tarih ve **11** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2025 - 1262

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı

DAĞITIM
Gereği:
Sayın Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN

Bilgi:
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...